

AUTHOR שני קדמ'ן

NO. 5635

TITLE ספרים 137

RR _____

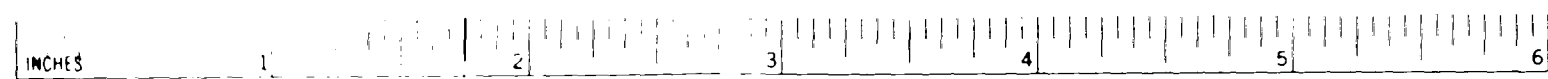
These images are from the collection of the Library of the Jewish Theological Seminary (JTS). JTS holds the copyrights to these images. The images may be downloaded or printed by individuals for personal use only, but may not be quoted or reproduced in any publication without the prior permission of JTS.

IMPRINT ROME, 1545

CALL NO. ACC. 72159

הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תש"ע

DATE MICROFILMED _____

C 2399

FILMED FOR THE JEWISH THEOLOGICAL SEMINARY OF AMERICA

XEROX University Microfilms, Inc.
A XEROX COMPANY • XEROX CORPORATION

THEOLOGICAL SEMINARY OF
LIBRARY
AMERICAN UNIVERSITY

עקד הספרים של אלחנן
הכהן אדלר

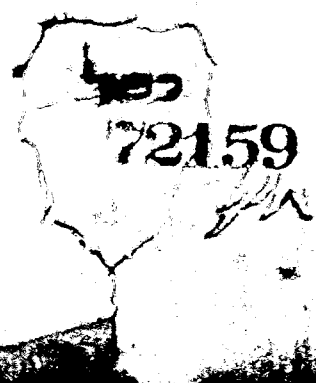
אמנות ציפית בסגנון ארנאו
לשנת ה'תרס"ב

אשר למד ותורה לו
 ספר דקדוק
 שזורים וידיו כל דרכי
 חבנו ר' משה קמחי עם שאר
 באמרים בדקדוק הברום
 זולתו טעם זה רומה
 תחת מסכת אדוננו
 הפישר פאלו ה'
 גדל כסאו למעל
 בשנת שיה על
 יד העמוד ה'
 התלאת
 שמואל צרפתי
 ז"ל

בנימן בן יהודה בלב בראותי ספרי המדקדקים אשר
אחזו אשר עיקר דברם וכוונתם אינם כי אם על השמות
והמלות והפועלים וקצתם על התנועות וגם באלה
שם רק על הפועלים אך בקלות אשר בכה האדם להוציאם מנרוננו ומפני
היה האמתיות ככ במספר לא פחות ולא יותר ולמה היתה קריאתם בזה הקול
באלה לא ראיתי בהם ספר מחיבר מספיק למעינים לכן אנשי מקומינו
במדינת רומא ובסביבותיה ואעפ"י שהם המעט כי מלאכת הדקדוק בעיניהם
כאבן מעמסה ותהי אליהם למשא יגיעו בלמוד השמות והמלות והפועלים ולא
יכלו לרעת תבליתם ויכלו ויגיהם בלי תועלת וידמו לנער צעיר ימים אשר שבוהו
לפני מלמד חסר דעת ובחסרון לב המלמד ולמרהו תחילה הכפרים קשי הלמוד ה
וההבנה טרם למדו אותו הקלים ובוה יפסיד קצת הזמן וכאשר יסברו כי הנער
משביל מחודה הוא לא ירע דבר על אמתתו כי אין לו יסוד והבית הנבנה על עפר
הארץ מבלי יסוד במהרה יפול ולזה שנינו הנער ימלמדו לדיק ולהביל אמנם
המלמד החכם ילמד לנער האותיות כי הם יסוד הלשו ואחר כך חבורם ומשם יפיר
וחו לשלשה ראשים והם השמות והמלות והפועלים כאשר אני עתיד לבאר
אחר זה ואחר כך כל הבא לבנות עליו יבנה כי חזק הוא ולא יפול ציוד ארצה ובעבוד
חזק היסוד לכלכל הכל ולסבול המשא הכבד גאיתי להקים הסוכה הנופלת
אלהור פריצותיה בכתבי כפי השנת דעתי הקצרה דברים מועטים על ענין הקולות
האחריות וחתובם וחבורם והצטרפם למען ולמדם טרם כל הבא ללמוד ספר הדקדוק
ידעה קצת כמפתח וכמבוא קצר בפני הציור לזאת המלאכה לבר ולא אאריך בדבר
ביותר בוולתי ואחר כך יובנו ספרי המדקדקים ויודע תועלתם כי אין ראוי
לאדם לעמוד בלעדס ויעתה אתחיל ואמר כי ברא הטם לכל נפש חיה היא
שפוגית להוציא מן הגוף הרוח ההם וישאפו האויר הקר דרך הגרון בלי כיונה ורצין
הלא תראה כי בעת השניה תיעשה מלאכתה וזה ידמה לנפית מפות שנכנס ומוציאה
רוח מבלי צעקה וגשמעת קיל ולא תורה כל דבר כי איננה רק רוח פשוט הם
עוד ברא להם השם גרון בעל פנימית רומות לטבעות ובריה קשה במישושו
להשמיע קיל וצעקה ושלא יסתם כמו הווישט ביי או ימות בלי ספק להעדר הנשימה
והקול היה ידמה לקיל שופת והצדצרות ופעמון הלא תראה בלוקהך גרון האויר וזהו
מיתונם הוא ישמיע קיל לקיל מישושו והקול הוה צריך כיונה ורצין ובלעדס לא
ושמע קול רק יציאת רוח לבי ועם כל זה לא יבניהו שומע כי איננו רק צעקה לבר
על שיחתנו בבלי חרבור המחלבים הקול הוצא מהגרון כאשר אבאר ובוה הקול
קצת בעלי חיים בבהמות חיות ועופות עור נפח השם במין האדם לברו

נשמת

These images are from the collection of the Library of the Jewish Theological Seminary (JTS). JTS holds the copyrights to these images. The images may be downloaded or printed by individuals for personal use only, but may not be quoted or reproduced in any publication without the prior permission of JTS.

הקדמה

נשמת רוח חיים באפיו למען תהיה בו רוח ממלא רל כח המדבר והכח הזה עליך
 נפשו רל מחשבות לבו וכוּפו בכלי הדבור שהם הגרון והלשון והחך
 וחשניים והשפתיים וגם המטעימים הקול שהוא התחלתו בריאה ועוזר רך
 הגרון ומחתיכים אותו וזה הכח והחיות צריך רעת וחכמה ובלעדס לא תמצא בשאר
 בעלי חיים אעפי שנבראו להם כלי הדבור לא רצה השם שתהיה בהם רוח ממלא
 כי לא נפח נישמת חיים באפיהם לבלתי הצטרבם אליה לתקון עניניהם ואחר חתוך
 הקול בכלים יובנו האותיות נפרדות כפי מוצא הקול והתיכו ביאם יכריה גרונו לבד
 ויפתחו ישמעו ממנו הקולות משונות פעם אה ופעם הא פעם עא מבלי שאר עזרת
 שאר כלי הדבור והתחתנה שבכולן אה והיא סמוכה לריאה ואינה צריכה לכלי אחר
 רק עור מעט מהגרון ועליה הא ועליה הא ועליונה עא והוא כראש הגרון ולכל
 אחת מאלה חתם בככתב להורות עליה ואלו הם אמהוץ בגרון גיכק בחך
 רמלנת בלשון זס שרץ בשנים בומף בשפתים כאשר אמר בעל ספר
 יצירה עשרים ושתיים אותיות חקוקות בקול חצובות ברוח קבועות בפה בהמש
 מקומות אחעה בומף גיכק רמלנת זס שרץ ולף אאריך בכי אורם
 כי האריכו בהם אנשי זולתי ואין כח באדם להוציא קול חוץ חתך בלתי חמה לאלו
 הקולות כב ועבור זה היו האותיות כב כפי הכספר מהקולו המחזתיים אשר יכולת
 האדם להוציאם מפיו לא פחות ולא יותר ולכן מי שלא יוכל לחתך בכליו כב
 קולות הנוכרים נקרא כבר פה וכבר לשון ועמוקה שפה והבן בעצמך איך לא אמר
 כבר גרון והסך לשון ושפה ופה אלא שם הכבדות בכלים ובגרון לא שם וכל קול
 שזכרנו יוכל אדם להשמיעו בו תנועות כמו נפתח שזכרנו ובעזרת אותיות או ולכן
 קראום אותיות הנוח והמשך והיסוד לכל אות להשמיעו ולהמשיכו והם גם כן יסוד כי
 בלעדס לא ישמע קול מחוץ קולם אלה שלשת בני נח ונדבר על אות האלף
 כי היא ראשנה ואמר כי אם יפתח אדם פיו ויצעק יוכן מקולו אה ואם יקמצנו
 בפתחה מעט ישמע מקולו או ואם יסגירו ישמע ממנו או ואם יקבוץ שפתיו
 הדבה ישמע או וכן בקמץ גדול ובקמץ ופתח קטן אשר הם תנועות וסימנם אה
 אא או או אי או יש תנועות אחרות בככתב לא בקול והם מורכבים מאלה ומשרתים
 אותם ואינם עקר כמו אלה הנוכרים וסימן סיבת התנועות עקבות פיו ושפתיו ולא
 אאריך בהגדל אשר בין תנועה לתנועה כי כבר האריך בהם זולתי טרם
 הולדי וכן כל הכב אותיות יוכל אדם להוציאם מפיו בו שניים כלומר באלה הז'
 תנועות כי לכן קראו תנועות כי הם סבית התנועה האות והן מניעין אותה ובלעדס
 לא יתנועע והבן זה כי מאד עמיק ויש לך לדעת כי השבא לא תקרא תנועה
 כיוש לה תנועות הדבה שינות זו מזו כפי התנועות הבאות אחריה ולפניה ואינח

הקדמה

בעצמה תנועה רק הוא מסרת את התנועות וזה צריך פירוש ארוך ואין זה מקומנו
הצרכו בתנועה מדברים זולתי **ראיתי** לדבר על החמפים רל חמף קמץ
וחמף שתח וחמף סגול ואמר כי החמף קמץ הוא הפך החולם ומצאתי בכל האותיות
ועם יחסו החמף כי יסמכו על הקורא אמנם החמף פתח וחמף סגול לא ימצאו רק
תחת אותיות אחת יהיה חמף כי עבד יהיה על משקל שכן תאמר מן שכן שמעם
ומן עבד עבדים וכן אפקוד על משקל אעבוד לבר מעשים שלא ישתנו רק ישארו
כבראשונה כמו יחבול יחמוד ויאסור וכשיהיו שני שבאין יחד בשאר האותיות
ישתנה השבא לפתח כמו יעמדו יעכדו וכן אעלך גם עלה כי הראוי אעלך על
כשקל אבנך : עוד ימצאו באלו האותיות שז' מהם יוכל הארס להוציא כל אחת
בשני קולות משינות נוסות מעט זו מזו והם בב גג דה ככ פפ רר תת סימנם
בגד כפרת ונקראו כפולות לפי שהם פעמים דגושות ופעמים רפות אמנם
לא יתכן לפשטם ולשום תחתם אותיות אחרות משונות להורות עליהם ויהינה גם כן
האותיות בט במכתב כי אעפ' שנמו זו מזו מעט בחוקה ובחלשה רל בתשית וברפות
לאנשתנה מוצאם וקולם כי אלו היה כך או היה נכון להוסיף בעבורם אותיות במכתב
להורות על שני קולם אך עתה יותר נאות לשום בניהם היכר והברל מהתוספת ולזה
שמותוך החוקית נקודה ושמה דגש להורות על חוקתה ועל החלשים שמו קו
שמה רפה להורות רפותו ואם היה לשום תחתיהם אותיות היו האותיות בט כנגד
בט קולות מחתכות שיוכל ארס להוציא מפיו ולא יותר : ולואת הסיבה גם כן שמו
התנועות בכלאות להורות על שני הקולות כאשר אמרנו ולא הוסיפו במכתב
אותיות תחתיהם ולא בלשון עברי באומתנו בלבד קרה זה כי גם בשאר הלשונות מן
האומות לא ימצאו יותר אותיות מן הדין אלא שהם שמו תחת האותיות הכפולות
והתנועות אותיות משונות במכתב כדצונם " נמצא עתה כלל האותיות כב
האלף והה' והויו והיוד הם אותיות הנוה והיסוד הבית והגיכל והדלת והכף
הפה והר'יש ותיו הם נקראות אותיות כפולות חזקות ורפות ה'ה' והויו והחית
והשית ה'לכר והמם והנון והסמך והעין והקוף והשין נקראים אותיות
פשוטות רל בלתי כפולות לבלתי השתנות קול בדגש וברפה כאשר אמר בעל
ספר יצירה עשרים ושתיים אותיות יסוד שלש אמות שבע כפולות שתיים עשרה פשוטות
ובאור אות מלשון את ומופת רל סימן ירוע השם במכתב להורות על קול וקול
המחותך **ראיתי** לדבר על אותיות **ך סן פן** מרוע הושמו באותיות
כי נראה שהם בלי צורך ותועלת ואמר כי נכון בעיני שיעקר הכוונה לא היתה רק ל
להיותם תועלת וסימן למלאכת החשבון כי האותיות כולן עם **ך סן פן** הם כו'
במספר חלקם לג חלקים לאחדים ולעשרות ולמאות יגיע ש' אותיות לבל
חלק

הקדמה

חלק א ב ג ד ה ו ז ח ט כלל החשבון האחדים י כ ל מ נ ס ע פ צ כלל השבן
העשרות ק ר ש ת ך ם ן ף ץ כלל חשבון המאות ולא כמות בני הודו אשר
אינם רק אותיות ש' וברצותם לכתוב עשרות ישימו ב' אותיות ובמאות ישימו לסמן נ
אותיות : ולפי זאת הכוונה היו ראוים להכתב אחר הכב' אותיות אך נכתבו
באמצע להדמיותם אל קצת האותיות ונכתבו אצלם כאלו הם בפולות כתובות פעמים
ולא אאריך בזה כי אין זה מקומו דברתי על האותיות שעור מספיק :

המאמר נתיבות נפרדות

ואומר

כי הנתיבות יתהוו כחבור אות עם אות בין שהיתה בעלת ב' אותיות
או בעלת שלש או בעלת ארבע וחמש ויותר : וזה יתחלק לג' חלקים
והם שם מלה פועל **ונדבר על השם** ונאמר כי בהתחבר האלף עם הב'
יתהווה מהם אב והוא שם תואר בן שתי אותיות כי אב המונ' גויים נתתיך אעפ'
שהמדקדקים אימרים שהוא חסר את אות אין כוונתי הנה כי על הנראה לכל ובוה לא יזיק
ולא יועיל : ובהתחבר השין עם המס' יתהווה מהם שם בן שתי אותיות והוא שם והם
זיפת ובהתחבר האלף והבית והנון יתהווה אבן והוא שם בן שלש אותיות ובשתחבר
הלמד והלוי והיוד יתהווה בהן לוי והוא שם אדם לוי ויהודה וכשתחבר העין והפא'
והריש והתיי יתהווה עפרת והוא שם בן ארבע אותיות צללו כעפרת וכשתחבר
היוד והצדיק והחית והקוף יתהווה מהם יצחק והוא בן ארבע אותיות וכשתחבר האלף
והרלת והכ' והר' והם יתהווה מהם ארמדם והוא שם התואר והוא שם בן ה' אותיות
דקרק או ארמדם וכשתחבר הא' והב' והה' והה' והמס' יתהווה מהם אברהם והוא
שם בן חמש אותיות אברהם הוליד את יצחק וככה חבריו : והשם יכונה לעצמו
לנמצא ובלתי נמצא ליחיד לרבים : ובנמצא ובלתי נמצא תשתנה
הנקבה מן הזכר בין יחידה ובין רבות וביאור זה באמרך מן שמן שמני שמניך ליחיד
שמניו שמנכם שמנם לרבים שמנך שמנה ליחידה שמנכן שמנן לרבות והקבוץ
שמנים במובנת ובסמיכות תסור המס' ושאר שמני' וכינויו שמניי שמניך שמניו
ליחיד שמניו שמניכם שמניהם לרבים שמנייך שמניה ליחידה שמנכן שמניהן
לרבות וככה חבריו : וסבת זה התחבר בסוף השם העשרה בניוים שהם אני אתה איתו
אנו אתם אתם את אתה אתן אותך : **וביאור שם** הוא כל תיבה שהיא כורה על דבר
מיבשט מן הזמן מבלי מורה אחר מחלקיו כשנפרד על חלק ממנו בין שהיה השם
נפרד או מורכב : **המאמר במלה** כלומר מלת הטעם בהתחבר האלף עם
הויו יתהווה מהם או והיא כלה בת שתי אותיות או נודע ובהתחבר האלף עם הכף
והנון יתהווה מהם אכך והיא כלה בת שלש אותיות אכך נודע הדבר ובהתחבר

הקדמה

האלף והלם והלון והלם יתהווה מהם אמנם והיא מלה בת ד' אותיות האף אמנם אלף
ובהתחבר הבית והעין והב והויו והרישית הווה להם בעבור והיא מלה בת חמש אותיות
בעבור הראותך את כחי וככה חבריו : והמלות גם כן יש מהן שיתחבר
אליהם הכנויים כמו בשמות כמלת אל כל על בעבור ודומיהם : והמלה
היא תיבה שלא תורה על דבר נמצא ולא על זמן אולם היא מטעמת דדבור ומחברת
בין השם והפועל ובלעדה לא יחברו חבור שלם כי לא יוכר הפועל והפעול כמו
אננים שחקו מים כי יעקב בחר לויה ודומיהם עד שתחבר אל הפועל כלת את או
אות הלמר כלמר לסיחון מלך האמורי **המאמר בפועל** בהתחבר הקוף
עם המם יתהווה מהם קם והוא פועל בן ב' אותיות כמו ודוד קם מאצל הנגב
ובהתחבר א' עם הכ' והל' יתהווה מהם אבל והוא פועל בין שלש אותיות לך אבל
בשמחה אבל העם ובהתחבר הכ' והר' והס' ומ' יתהווה מהם כרסם והו' פועל בן ד' אותיות
יכרסמנה חזיר מיער ובהתחבר ח' זמ' והר' והמ' והר' יתהווה מהם חמרמר והו' פועל
בן חמש אותיות חמרברו מעו וככה חבוריה ואין צורך להאריך בהם כי הקצור יספיק
ובפועל גם כן יחברו כל הכנויים העשרה אשר זכרנו במאמר השם זה צריך
פרוש אחר : והפועל היא תיבה מורה ענין ועל הענין הנשלם באחד הוסיף
השלשה והם **היעבר והעתיד והווה** ואין אחד מחלקיו מורה לברו על מה
שיורה עליו בולו נמצא אם כן השם והמלה והפועל אינו מורק חבור אותיות משתנות
אשר חברו יחד ונתחבר מהם התנה ואחר שהוא בן אומר כי כמו שהאותיות הנכתבות
כלומר הכתב אינו אחד בעצמו לכל האומות כי התיבות שיסופר בהם על הענינים
אינם אחדות בעצמם אצל האומות אבל הספור הוא אחד אחר שהכוונה והמחשבת
אשר בנפשו ושכלו היא אחת לכל האומות : **ועתה** הואלתי לדבר על האומר
והספורי מה היא ואומר כי בהתחבר השם והמלה והפועל ישלם הרביר המכוון ולא
יתכן היותו שלם מבלתי התחברות שנים או שלשתן כי באמרו ראו בני ישן לאניכר רק
השם והפועל כי ראו בני ישן הוא פועל וכיוצא בו מספיק בחיבור שם פועל
לבר אך רוב הספורים לא ישלמו מבלעדו שלשתן ואז יוכר באמת הפועל והפעול
בהתחבר המלה עמהם כמו שתאמר ראו בני אכל את הלחם והנה הכרת בין שלשתן
כי ראו בני ולחם שמות העצם אבל הוא פעל את היא מלת הטעם וכן באמרו שמעון
הלך אל העיר כי שמעון והעיר שמות הלך הוא הפועל אל היא מלת הטעם ואין
הפוש בין אמרו ראו בני הלך אל העיר לאמרו הלך לעיר כי העברים ישימו אות
הטעם תחת מלת הטעם וכבר דברו המדקדקים בזה ביאור מספיק :

נמצא עתה כי תחלת הדבור כמחשבת הלב ומה שהלב חושב יוצא לריאה דרך
סכפון היוצא לריא ואחר כך בגפת הריא ושנייה בועקת הגרון ושלישית בכלי הדבור
ורביעית

הקדמה

גרביעות בהתחברות האותיות אחת אל אחת חמשת התחברות המלות הנפרדות
 יתרויה מחבורם האופר והספור ואויבן כוונת המדבר ומחשבתו בין הן ללא אם
 אמת ושקר **אמר** המחבר נשלם הפעול לבאר מה שכבד ראיתי **בו** הצורך
 למתחילים בעין ספרי המרקקים והם לא חששו לדבר בהם באדוכה יען שחשבו
 כי אין צורך לזכרם ודברו בהם והן קצרה **אמנם** אני ראיתי במקומי
 הצורך בהם לכן העירני לבבני להזכירם כפי רעתי הקצרה והבנתי המעוטה וזאת
 ההקדמה צריך ללמוד תחילה כל הבא לרוש ספרי המרקקים והבנתם כי הוא
 התחלת המבטא ויסודה ואחריו כן יעתיקוהו מזה אל הספרים המהוברים כדקרוק
 הלשון ולצחנתו ואז ישמעו אוניו מה שיוציא מפיו ולא ייגע לריק אך יבינהו כהרה
 בעזרת ה' יתעלה **ואני** משבוע כל קורא בואת ההקדמה וימצא בו **שיאה**
 בפרטיו ידני לכה זכות בראית כלליו כי אם בפרטיו **שיאות** אני יודע באמת כי
 בכלליו אמיתות ואולי קרה זה לחסרון רעתי לשון העברים כי לא למדתי חכמה
 ודעת קרושים אדע וגם בער אגבי מאיש ולא בינת אדם לי ויתקן מעזותי ויקבל **שפר**
 מהנותן בלתי כקבל **בירך** רחמנא דסייען

מהלך שבילי הרעת שבילי הרעת זה החדד
 לבו בו הוא ילך אתכם
 קוממיות בשבילי היישר
 ומשעולי האמת לא ישלז יתלכם אין
 נדר ואין מסוכה להבריה בעדב' מן הקצ
 אל קצה הרעת והמזימה ותהיו קרויבים
 להבין משל ומליצה דברו חכמים והמה
 מחוכמים וחידות מופלאות ויתרוך חכמה
 תבינו לשונות הקרושים כי הם שלשה
 ראשים חזקו והיו לאנשים :
מהלך שבילי הרעת רת משה
 והוא אחיו של ר' דוד קמחי בעל המכלול
 בנו של ר' יוסף בעל הזכרון

כי הם שלשה וכן כל שאר לשונות נחלקו לשלשה חלקים אלו לא נמצא לשון
 חסר מהן ולא נוסף עליהם כאשר שמהו הטבע עליו
השני נחלק לארבע חלקים וזהו בחכמת המרקקים אכן בעלי הגיון מחלקים
 אותם עוד לחלקים אחרים וגם מן המרקקים שמחלקים אותם עוד וקראו לקצותם
שם הכלל ושם המין ושם המקרה וזולתם שם העצם כן קראו לכל הדברי ההוו'

בעולם בין שיש בהן רוח חיים ובין שאין בהן רוח חיים בין שיש בהן ממשות בין שאין בהם ממשות אמנם אכ בשער הג' כפירוד מעט ביניהם **יהם סימן** וכו' פירוש שאינסרק סימן שהדבר ההוא נקרא כך אבל לשם התאר יש טעם וסברא למה נקרא כך פי' שנקרא צדיק בעבור

הצדקה שבו וחכם בעבור החכמה שבו ומלך בעבור המלכות וכן כלם **וישם היחס** בין שהוא מיוחד אחר עמו או ארצו או מקומו כי נקרא ישראל או עברי אחר עמו מצרי אחר ארצו בית הלחמי אחר מקומו אבל שם האומות או הארצות או המקומות כגון ארזים מצרים בית לחם כלם נכנסים בשם העצם: **וישם המספ'** אלה הם שמות המספרי אחר לזכר ואחת לנקבה ולדעת ראב"ע היה ראוי לומר אחדת ולהקל אמרו אחת ואמר כי זהו משפט שבת שהראוי שבתת כמו שבא משרת את המלך כי הראוי משרתת ואחרים אמרו כי אין אחת מגזרת אחד כי אם מגזרת אח ואמרו כי עשה אח מאחת מאלה יורה על יושר זה הפירוש: והראב"ע סתר זאת הסברא בפירושו לספר קהלת בפסוק ראה זה מצאתי אמר קהלת

לחם בשר יין מים ראש הנלאון עין נפש רוח נשמה הם וכל רומיהם שהם סימן לקריאת דבר נקראים שם העצם: ושם התאר צדיק רשע גדול קטן עבד מלך שר נגיד: וכל שם שהוא התאר מדבר אחר נקרא שם התאר: ושם היחס ישראלי עברי מצרי ארומי בית הלחמי: ושם המספר אחד שנים שלשה ארבעה חמשה עשרת מאה אלף רבא

ובא פעל מזה השם בשהחליפו האלף ביו"ד במלת אל תחד ככורי מהבנין הקל והרגש יחד לבבי ובהראות האלף פא הפועל בבנין התפעל התאחדו הימיני: **ישנים** לזכרים שתיים לנקבות ולפי דעת קצת היה ראוי לומר שנתים לפיכך באה דנושה התנו שלא במנהג כי אין דגש אחר שוא נע חוץ מבמלת שתיים ובא הפועל הקל מזה השם: **ישנים** שנו וישנו פעם אחת ולא אשנה לו: **שלשה** לזכרים ושלש לנקבות **שלושה** לזכרים ושלשת לנקבות ושלשת האנשים האלק בתוכה ושלשת נשי בניו אתם ובא בכנוי הזכרים ויצאו שלשתם והתאר מזה השם שליש כמו שהתאר בשם שנים משנה כסף ובא הפועל הדגוש מזה שלשו וישלו ושלשו ושלשת את גבול ארצך: **ארבעה** לזכרים וארבע לנקבות ונמצא בכפל זאת הכבשה ישלם ארבעתים ובא הב' **חמש** מזה מרובעת ולא עגולות: **חמשה** לזכרים וחמש לנקבות והבנוי ליהוד וחמשותף יוסף עליו ובא הפועל הדגוש מזה וחמשת את ארץ מצרים ושם הפעולים מהקל

בנין פועל

הכבר אשר על דרך ה

המְרובֵעַ וּבְשִׁלְמִים אֵינְנוּ כִּי אִם
 בֶּן שֵׁשׁ אֹתוֹת אֲבֵל בְּנֵחִי ה
 הָעֵין הוּא בֶּן אַרְבַּע אֹתוֹת
 שִׁמְשֵׁקל בּוֹנֵן כּוֹנֵן פּוֹעֵל
 וְנִמְצָא בִשְׁלֵמִים בְּמִלַּת שִׁפְט
 לְמִשׁוּפְטִי אֶתְחַנֵּן פּוֹקֵד פּוֹקֵדֶת
 פּוֹקֵדֶתִי פּוֹקְדוּ פּוֹקְדֶתֶם פ
 פּוֹקְדֵנוּ פּוֹקְדָה פּוֹקְדֶת פּוֹקְדָתֵךְ
 הַבֵּינוּנִי מְפּוֹקֵד מְפּוֹקְדִים
 מְפּוֹקְדָה אוֹ מְפּוֹקְדֶת מְפּוֹקְדוֹת
 הַפְּעוּל מְפּוֹקֵד מְפּוֹקְדִים
 מְפּוֹקְדָה מְפּוֹקְדוֹת הַצּוּוִי
 פּוֹקֵד פּוֹקְדוּ פּוֹקְדִי פּוֹקְדָנָה
 הַמְקוֹד פּוֹקֵד : אֵיתָן אֶפּוֹקֵד
 יִפּוֹקֵד תִּפּוֹקֵד נִפּוֹקֵד יִפּוֹקְדוּ
 תִּפּוֹקְדוּ תִפּוֹקֵד תִּפּוֹקְדִי ת
 תִּפּוֹקְדָנָה :

בנין התפעל

הרַבֵּק בּוּ הַתְּפַקֵּד

הַתְּהַלֵּךְ נָח בְּסִגּוּל לְפִי שֶׁהוּא
 רַבּוּק אוֹ הַתְּפַקֵּד בְּצִירִי כִּמוֹ
 וְהַתְּפַלֵּל אֶל הַבַּיִת בְּפִתַח

בנין פועל

הכבר על דרך המרובע פועל

בלעז' אופיראו פי' כי הויו הבאה אחר פא
 הפעל אינה עין הפעל רק היא על דרך
 המרובע: אבל בנחי העין הוא מרובע
 אמתי כי הויו שהיא אחר פא הפעל היא
 עין הפעל כי שדרש בוינ מינן בוינ כון
 אב הויהוא עין הפעל הנונין הס ב' למדי
 הפעל עכ' אוכרים כי משקל בונן פועלל
 לוי שהווננה היה נקוד בונן על משקל
 ונפלל חלל ש' הוא מרובע מן נפל ושמיש
 שודעס פיעל הרנוש כי הוא תמיד יוצא
 כמוהו ומשמש שמוש ההפעול כמוהו
 הַבֵּינוּנִי מְפּוֹקֵד בִּלְעוֹ וְיִוְדָא כִּמוֹ בְּקוֹשׁ ש
 עֵצִים וְהַפְּעוּל הוּא בְּקִמְץ כִּמוֹ מְחוּלַל
 מִפְּשָׁעֵינוּ מְרֻמָּס עַל כָּל בְּרֵכָה וְתֵהֱלֶה
 הַפְּעוּל מְפּוֹקֵד בִּלְעוֹ וְיִוְדָאטוֹ : הַצּוּוִי
 פּוֹקֵד בִּלְעוֹ וְיִוְדָא כִּמוֹ וְעוֹלֵל לִמּוֹ וְכֵן
 הַמְקוֹד כִּמוֹ עוֹלֵל יְעוּלֵלוּ :

בנין התפעל

בלעז' סי' אופיראו ה

הַרְבֵּק בּוּ אֹמְרִים שֶׁהוּא רַבּוּק בְּמֻרֹב
 וְלֹא נוֹכַל לְהַכִּיר זֶה הַרְבֵּקוֹת בְּשִׁלְמִים כִּי
 בְּאוֹתוֹ שָׂרֵשׁ שֶׁנִּמְצָא בּוֹ מְרֻבֵּעַ כִּמוֹ שֶׁנִּמְצָא
 לְשׁוֹן אֲבֵל שֶׁנִּמְצָא מֵהֶם מְרֻבֵּעַ לֹא נִמְצָא
 מֵהֶם הַתְּפַעֵל אֲבֵל בְּנֵחִי הָעֵין וְכֵן בְּכַפּוּלֵי
 נָכַר שֶׁהוּא רַבֵּק מְרֻבֵּעַ כִּמוֹ שְׂאוּרֵי עֵד ל
 לְשׁוֹן בְּעֵהוּ וְשִׁמּוֹשׁ זֶה הַבֵּנֵק הוּא עֲצֻמוֹ
 מִסַּכֵּב לְקַבֵּל הַפְּעוּל וְכֵן לוֹעֵיץ אִתּוֹ שֶׁהוּא
 סִי וְיִוְדָא וְיִשׁ לֹוֹנִי סִיפִים הֵרָאוּ הַתּוֹ
 וְדָגַשׁ עֵין הַפְּעֵל :

ד ב

אם לא בהפסק התפקדת
התפקדתי התפקדו התפקדתם
התפקדנו התפקדה התפקדת
התפקדתן הבינוני מתפקד
מתפקדים מתפקדה או
מתפקדת מתפקדות ואין כו
פעול הצווי התפקד התפקדו
התפקדי התפקדנה המקור
התפקד איתן אתפקד יתפקד
תתפקד נתפקד יתפקדו תת
תתפקדו תתפקד תתפקדי
תתפקדנה ואם פא הפעל אחת
מאותיות וס שגן יתקדם פא
הפועל לתיו התפעל כמו ו
וישתמר חקות עמרי ויסתפל
החגב מפני תקון הקריאה ועם
הזין והצדי יתחלף תיו התפעל עם הצדי יתחלף במית כמו ומה
נצטרק וילכו ויצטירו חס הצמידנו ועם הזין יתחלף בדלת וזה
נמצא בארמית הזרמנתון למימר קרמי וברברי רכותימול
נזהמן לו צבי נזבזן הרין וכן רחצו הזכו הראוי הזרבו

אם לא בהפסק דל שבהפסק ישוב
לקמץ כמו עמי לא התכוון **חתיפקד**
בלעז סי ויודא: **הבינוני** מתפקד ובלעז
סי ויודא וראוי להיות מהתפקד כמו **ש**
שהודעתך בהפעול: ואין בו פעול לפי
שהוא עצמו פעול אין הפרש בין העבר
והצווי והמקור כמו התהלך נח עבר ה
התהלך לפני צווי התהלך לפני ה מקור
הצווי התפקד בלעז ויודאטי: המקור
התפקד בלעז ויזיטאנוסי: **איתן** אתפקד
בלעז מי ויודאראיו: וכן כולם והפילו
הוא מהבנין מן האיתן ולא אמרו אהתפקד
כדי שלא יבאו שלש אותיות נוספות בראש
המלה ואמרו אתפקד כלו בצירי אל
תתהדר לפני מלך ורומיהן: **אחת**
מאותיות וס ששץ לפי שמוצאה קרוב למוצ'
התיו רפויה לפיכך יתקדם כמו וישתמר
וישתבל נצטרק הזרמנתון והצדי והרלת
קרוב מוצאם אף לבא דגושה לפיכך ה
הפכוה עם הצדי למית ועם הזין לרלית
כי לא יתכן קריאת הזין אף עם המית לכן
הפכוה לרלית:

הזין והצדי יתחלף תיו התפעל עם הצדי יתחלף במית כמו ומה
נצטרק וילכו ויצטירו חס הצמידנו ועם הזין יתחלף בדלת וזה
נמצא בארמית הזרמנתון למימר קרמי וברברי רכותימול
נזהמן לו צבי נזבזן הרין וכן רחצו הזכו הראוי הזרבו

זכאה מלה אחת שקדמה התיו
והתשומטנה בגדרות והיה מ
מפני שני הטתין שלא תתערב
עמהם התיו הרגושה מפני
כוכר הקריאה

חסרי פא הפועל נון

בנין הקל מחסרי הפא

וחסרונו בעתידים
נגיש נגשת נגשתי נגשו נגשתם
נגישו נגישה נגשת נגשתין
הבינתי נוגיש נוגשים נוגשת נ
נוגשות ואין בופעול פיהוא
מן הפעלים העומדים הצווי
נגיש אוגיש גישו גישי גישנה או
גיש ובן בחולם גושי הלום
גוישנה ובתוספת הא קחה גשה
המקור גשת איתן אגיש גיש
תגיש נגיש יגישו תגישו תגיש ת
תגיש תגישנה הפעול מהפעלים
היוצאים נטוע נטועים נטועה
נטועות

הזכו פוי תש הכף יורה על הדלת
הנבלעת ואף שהרגש בא להורות על ה
הבנין מכל מקום מאחר שנבלעת הדלת
בא הרגש בכף במקום ב' דברים לחסרון
הדלית ולאות הבנין ורגש היוזאנה מורה
על חסרון רק בא כי לא יתכן קריאת הכף
הרגושה אם לא תרגש גם בן היוד אף כי
יש בו רעות אחרות **והיה** מפני שני
הטיתין פוי כי לפי הכלל הנזכר היה ראוי
להיות והשתומטנה ואין להקשות למה לא
נאמר והשתומטנה ותהיה התיו רפוייה כי
היא אחר תנועה גדולה הטעם כי תיו
התפעל צריך להיות אחר פא הפועל רל
בין השני והיו ואותהיה אחר שבא נח
ותהיה רגושה :

בנין הקל

מחסרי הפא פירוש
שתחסר פא הפועל

ותבלע כדש עין הפעל וזה החסרון לא
בארק בעתידים רל בצווי ואיתן כי גם
הצווי נקרא עתיד והמקור לא יבא בדגש
רק תחסר פא הפעל לפעמים ויבא תוספת
תיו במקומה כמו גשת : **ואין** בו פעול
רל שזה השרש של נגש כי הוא פועל עומי
כאשר כבר הורעתך אוזה נקרא פועל
עומד או יוצא **הצווי** וכו' קחה נראה
שהוא סובר כי שרש אקח יקח הוא נקח
אעפוי שלא נמצא זה השרש אבל יש
אומרים ששרשו לקח נקורין אותו חסרי
פא פועל של למד ולא נמצא למד אחרת
חסרה זולתי זאת מפני רוב השתמשם ב
בואת המלה : **איתן** אגיש כלו בפתח או בחולם כמו אפול יפול ורומיהן : מ
מהפעלים היוצאים פוי שתצא הפעולה מהם אל זולתו כמו רדף נטע ורומיהן ופתח
העין של נטוע הוא כרי להדחייב אותה ואומרו כי יולר נח בין עין הפועל ולמד הפועל
והרי כאלו כתוב נטיאע ובן רוצח קורין אותו כאלו בתו רוצח ובן כל אותן שבאין על
זה המשקל "

בנין נפעל

וחסרון פא ה הפועל בעוברים

ובבנותים נגש כפתח נגשת

נגשתי נגשו נגשתם נגשנו

נגשה נגשת נגשתן הכינוני

נגש נגשים נגשת אונגשה נ

עגשות הצווי הנגש הנגשו

הנגשי הנגשנה המקור הנגש

איתן אנגש ינגש תנגש ננגש

ינגשו תנגשו תנגש תנגשי

תנגשנה

בנין הפעיל

הגשתי הגישו הנשתם

הגשנו הגישה הגשת הגשתן

הכינוני מגיש מגישים מגישה

אומגשת מגישות הפעול מ

מוגש מוגשים מוגשת מוגשות

הצווי הגיש הגישו הגישי ה

הגשנה וכתוספת הא הגישה

אוהגש הגישו הגישי הגשנה

כמוהפר נא המקור הגיש

איתן אגיש יגיש תגיש נגיש

בנין נפעל

וחסרון פא הפועל בעוברים רל כי

הגש עין הפועל נגש מורה על נון השרש

ולא נוכל לומר כי הנון הכתובה היא נון

השרש והרגש מורה על נון של נפעל כי

אין הרגש מורה רק על אות הקודם לו ב

בסמוך ובבנינו רל הבינונו לבר כי אין כ

פעול בנפעל: הצווי הנגש הנגשו זאת

הנין היא נון של שרש והרגש שבה מורה

על נון הבנין וכן באיתן הנון היא מהשרש

והרגש מורה על נון הבנין הנה לא כתב

בנין פיעל ובנין פועל והטעם כי באלו ת

תמיד על דרך השלמים והטעם כי לא

נוכל להרגיש בו עין הפועל להורות על

החסרון כי כברישי בהרגש להורות על

הכברות ולא נוכל לעשות ב' הנישים

באות אחת או שרגש א' וורה על ב' דברי

על הכברות ועל חסרון פא הפועל:

בנין הפעיל

בכל ההפעיל האותיות הנוספות

הם נקודים כמו השלמים רל הא הבנין

שב עבר נקודה בחירקהניש כמו בשלמי

הפקיד: וכן כל הבנין חוץ מהפעול

שב שלמים נקודה המס בשורק מופקר

אבל כן המס נקודה בקבוץ שפתים

מניש והטעם כי אם היה מוגש לא נוכל

להרגיש עין הפעל כי אין אחר תנועה

גדול דגשוה ההפרש גם כן בין ההופעל

אשר בשלמים שההא היא נקודה בשורק

הופקר ובאן היא נקודה בקבוץ שפתים

הגש כי צריך להיות דגש אחריה להורות

על פא הפועל וכן האיתן בשלמים אופקר

ומצק מנחי העין שרשו צוק וכן אין ה
 הפרש בין בנין הפעל בונה הגזרה - הודע
 ובין ההפעל שלנחי העין הוקם הודע כמו
 והורד המשכן הודעתם כמו והרשבתם
 לברבם בקרב הארץ איתן אודע כמו
 מבטן לקבר אובל יובל שי תוקר בו אך
 אל שאל תורד תודענה כמו ותוכלנה ב
 בשמהות וניל :

בנין התפעל ויתילרו
 היה ראוי ויתולרו
 וכן התיצבו ותייעצו שהיו ראויים בלם עם
 הויו ובכר כתבתי ההתחבכות וטעמו
 בכנין נפעל מזה הגזרה :

נחי העין והם שהעין שלהן ויו
 או יוד אין הסכמה בין
 המרקוקים בנחי העין או זה הם נחי העין
 של ויו ואי זה מהם נחי העין של יוד כמו
 יגיפו הדלתות ששרשו נוף ויש אומרים
 גיף וכן רש חטים יש אומרים ששרשו
 דוש ויש אומרים דיש מאחר שמצאנו
 והשינ לכס דוש וכן ויקונן ירבה שרשו
 קין מאחר שמצאנו קינה הם וכל הדומין
 לאלו שנמצא בלה מהם עם הווד אמרו ש
 שהם מנחי עין הפעל וכן על פעל קימה
 אמרו ששרשו קים מאחר שמצאנו לקיים
 עליהם

התודענו התודעה התודעת התודעתן הבינוני מתודע מתודעים
 מתודעה מתודעות הצווי התודע התודעו התודעי התודענה
 המקור התודע איתן אתודע יתודע התודע נתודע
 יתודעו תתודעו תתודע תתודענה

הפעול מודע מודעים מודעה
 מודעות : הצווי הודיע הודיעו
 הודיעי הודיענה : המקור הודיע
 יאיתן אודיע יודיע תודיע נודיע
 יודיעו תודיעו תודיע תודיעי
 תודענה :

בנין הופעל שלא גזבר
 פועלו הודע

הודעת הודעתי הודעו הודעתם
 הודענו הודעה הודעת הודעתן
 איתן אודע יודע תודע נודע
 יודעו תודעו תודע תודעי ת
 תודענה :

בנין התפעל יש מהם
 שלא הומרה

היוד בניו כמו ויתילרו על מ
 משפחותם : ויש מהם הומרה
 היוד בניו : התודע התודעת
 התודעתי התודעו התודעתם

בנין הקל נחי העין והם

שהעין שלהם

ויו או יוד ובהפקד הנשאר

בתנועת אלה נחה כמו קם שב

וחבריהם תכתבה האלה במלת

וקאם שאון בעמך והיא נחה

והונעה וראמה וישבה בן בנת

כמו בנת לרעי בנתי בנו בנתם

בגנו או בנו ברגש כמו ולנו

בגבעה פנה בנת בנתן הבינוני

בן גנים בנה בנות הפעול בון

בונים בונה בונות הצווי בון

בוננו בונני בוננה או כונה ברגש

המקור בון איתן אבון יבון

תבון נבון יבונו תבונות תבון ת

תבונתי תבוננה או תבונה ברגש

או אבון יבון אקום יקום

בנין נפעל

נבון נבונות

נבונותי נבוננו

נבונותם נבונותנו נבונה נבונות

נבונותן הבינוני נבון נבונתי

נבונה נבונות הצווי הבון הבונות או הכונה ברגש

המקור הבון

בן בנת כל העבר

בנין הקל

בנת בנתי והטעם לפי שנעדר עין הפעל

הטילו תנועתן על פא הפעל כי מישקל

בנת בנת אבל בן בנו בנה הקמוצים הם

מטעם אחר נלאתי לכתבו עיין במכלול

הבינוני בן בנים אין הפרש בינו ובין

העבר בא אחיך עבר הנה אנכי בא אליך

בעב בינוני אבל לנקבה יש הפרש כי ת

העבר מלעיל בנה והבינוני מלרע בנה

הצווי בון בונט אין הפרש בין הצווי ת

והמקור והפעול על כל מיל בערלה פעול

קום קרא צווי לא אוכל קום מקור

איתן אבון יבון בכל האיתן עין הפעל

כתובה והיא הוי של אבון יבון וכו' והם

בחולם כמו ראה וינים ואל ימות תשובנה

לקדמותן או אבון בשורק וזה על הרוב

יש אומרים שהוויק אינם עין הפעל רק הם

חסר ויו המשך כויו ופקוד ורומיהן

בנין נפעל

יבא הויו במקום וזר

עין הפעל נבון

נבוננו נבונה נון הבנין קמוצה ושאר העבר

היא שבאית למעט התנועות ואין הפרש

בין העבר והבינוני ליחד רק לפי הענין

נבונים כמו היו נבונים נבונה והמלאכה

נבונה הצווי הבון כמו הבון לקראת א

אליך ולכן המקור הבון כמו הבון והבון

לך

איתן אבין יבין כמו לא יבין אדם ברשע
יבנו כמו יבנו אחלי יבנו רכבי :

איתן אבין יבין תבין גבון יבנו
תבנו תבון תבני תבונה או
תבונה ברגיש :

בנין הפעיל

הבין הנח שאחר
ההא הוא תשלום

עין הפעל והיור הוא יור המשך כוור ה
הפקיד לבן הכינו הכינה ושאר העבר שנו
משקלה והטילו הנח כמו בשלמים ונקדו
ההא בשבא ופתח או שיא וסגול ולפעמים
הנח קיים בכל העבר והסירו יור המשך
כמו הבנת וכו' הבינוני מבין הצירי
תשלום עין הפעל ובשאר הבינוני נופל
הנח ודכס בשבא הבינים כמו כריקים
שקיהם : הפעול מובן כמו לאשר
מוצק לה או הבן זה על הרוב כמו הקם
לעברך המקור הבין עס בכלם יבא
על הרוב על המשקל להבין משל להבית
צדיק ודוכיהם וזולת בכלם יבא על ס
משקל הבין כמו הקם תקים השב תשיבנו
איתן אבין יבין כל האיתן נקוד בקמץ
להורות על נחות עין הפעל חוץ לנקבות
רבות שבא בשבא תבינה כמו ידיו ת
תביאנה או תבנה ברגיש לא מצאתי לזה
משקל אבל זולת רגיש נמצא תקימנה ל
נדרהן התיו בקמץ :

בנין הפעל

הובן כבר כתבתי
שאין הפרש בין זה
הפעל ובין הפעל נחי פא יור הושבהורע
עש אובא יבא קמוצים כפני
נחות האלגה :

בנין הפעיל הבינ הבינות
או הבינות

הבינותי או הבינותי הבינו ה
הבינותם הבינותו הבינה הבינות
הבינותן או הבינת הבינותי וכן
כלם : הבינוני מבין מכינים
מבינה מבינות : הפעול מובן
מובנים מובנה מובנות : הצווי
הבין או הבין הבינו הביני הבינה
או הבינה ברגיש : המקור הבין
או הבין : איתן אבין יבין תבין ג
גבין יבינו תבינו תבין תביני ת
תבינה או תבנה ברגיש :

בנין הפעל הובן כפתח אם

לא כהפסק
הובנת הובנתי הובנו הובנתם
הובננו או הובנו ברגיש הובנה
הובנתן : הבינוני הובן בקמץ

הובנים הובנה הובנות גם היא למלך הובן הוא בינוני לפי שהוא
קמוץ : איתן אובין יובן תובן נובן יובנו תובנו תובן תובני הובנת

הב

או תוכנה ברגש וכן אובא יובא
רקולם קמוצים :

בני כבד המרובע כפל
הלמד בונן בונן

והווי בהו עין הפעל ומשקלם
פועל וכן בא בנין פועל מנחי
העין מרובע כמו באין תהומות
חוללת הרפאים חוללו בונן

בוננת בוננתי בוננו בוננתם כ
בוננו או בוננו ברגש בוננה
בוננת בוננתן : הבינוני מבונן
מבוננים מבוננה מבוננות :

הפעול מבונן מבוננים מבוננה
מבוננות : הצווי בונן בוננו בונני

בונננה או בונננה ברגש : המקור בונן :
איתן אכונן יבונן תבונן
בבונן יבוננו תבוננו תבונן תבונני תבונננה או תבונננה ברגש :

בני התפעל הרבין בו התבונן בפתח ובהפסק בקמץ עמי
לא התבונן התבוננת התבוננתי התבוננו

התבוננתם התבונננו או התבונננו ברגש : התבוננה התבוננת
התבוננתן : הבינוני מתבונן מתבוננים מתבוננה מתבוננות :
הצווי התבונן התבוננו התבונני התבונננה או התבונננה ברגש :

בני כבד

המרובע כפל
הלמד בונן וכולו

כבד הודעתוך בשלמים מעם זה הכפל
וכי לא נמצא מרובע אבתי רק מוז הגורה
בונן בונן ורומיהן חוללתו יחוללו
הם מבנין פועל וראויים להיות חילתו יחוללו
כי שרשם חיל כמו שנאמר מן קים קינתי
קימו והפילו הרגש להקל והכפילו הלמד
וכן עשו באמלל אני שהוא תואר מבנין פ
פעל והיה ראוי להיות אמל על משקל א
איננו אכל ולפי שהפילו הרגש הכפילו
הלמד כבד כתבתי נקודתו בשלמים עש

בני התפעל

הדבק בו כבד
כתבתי בשלמי
מעם זה הדבקות ואך הוא מורכב מ
ממרובע התבוננת עד רחבו ארץ ו
והתעוררתי כי מצאו מוט התמוטטה ארץ
הבינוני מתבונן כמו מתרושש והון רב
הצווי התבונן לא מצאתי בו פסוק :

איתן אכונן יבונן תבונן
בבונן יבוננו תבוננו תבונן תבונני תבונננה או תבונננה ברגש :

בני התפעל הרבין בו התבונן בפתח ובהפסק בקמץ עמי
לא התבונן התבוננת התבוננתי התבוננו

התבוננתם התבונננו או התבונננו ברגש : התבוננה התבוננת
התבוננתן : הבינוני מתבונן מתבוננים מתבוננה מתבוננות :
הצווי התבונן התבוננו התבונני התבונננה או התבונננה ברגש :

המקור התבונן: איתן אתבונן
 בהפסק בקמץ אתבונן יתבונן
 תתבונן נתבונן יתבוננו תתבוננו
 תתבונן תתבונני תתבוננה או
 תתבוננה ברגש:

המקור התבונן: איתן אתבונן
 בהפסק בקמץ אתבונן יתבונן
 תתבונן נתבונן יתבוננו תתבוננו
 תתבונן תתבונני תתבוננה או
 תתבוננה ברגש:

בנין הקל
 והם שלמדיהם אלף
 נחה רל הם נחוי האלף

בכל העבר חוץ מנסתרים ונסתרת:
 ובהעלם האלף קוראים אל ה' והוא
 יענס ובן ח' פאים לה': הפעול כמו
 קרוא לה עם המלך שם יאבלו הקרואים
 קראן לי מרה בתוב בספר הכמדר כי
 הוא קראן לי בסגול עין הפעל: הציני
 קרא כמו קרא בנין: דמקור קרוא כמו
 לעת מצוא ועל זה הדרך יהיה בנין נפעל
 כמו נקרא נקראתי בהר הגלבוע נמצאת
 לאשר בקשוני:

בנין הקל מנחי הלמד והם

שלמדיהם אלף
 נחה כמו מצא קרא קרא קראת
 קראתי קראו קראתם קראנו
 קראה קראת קראתן: הבינוני
 קורא קוראים ובהעלם האלף
 קוראים קוראה קוראות הפעול
 קרוא קרואים קרואה קרואות:
 הציני קרא קראו קראי קראנה:
 ובחסרון ההא קראן לויאבל
 לחם ובהעלם האלף קראן לי
 מרה המקור קרוא או קרוא:
 איתן אקרא יקרא תקרא נקרא
 יקראו תקראו תקרא תקראי
 תקראנה ועל זה הדרך יהיה

בנין הקל מנחי הלמד כל פועל

שלמדיהם האנקראים
 נחוי הלמד והוא כלו קמץ כמו גלה עשה
 אבל כשהוא נקוד חציו קמץ והציופתת
 לא תנוח ההא רק הוא כשלבים כמו גבה
 כמה ננה תמה לפיכך ההא מפיך להורות
 שהיא קיימת כמו גבהתי נגהתי במהתי ו
 תמהתי אבנס לא נמצאו רק אלו הארבע
 גלה בכל העבר לא תראה ההא חוץ ב
 בנסתרות ובנסתרים היא חסרה ובנסתרת
 תהפך לתיו ובשאר העבר תהפך ליור נח:

בנין נפעל נקרא נמצא וכן כלם:

נחי הלמד שלמדיהם הא נחה גלה גלית גליתי
 גלו גליתם גליתם גליתם גליתם גליתם

בנין הקל

הַמִּנּוּנֵי גֹלָה גּוֹלִים גּוֹלָה גּוֹלוֹת
הַפְּעוּל גְּלוּי גְּלוּיִם גְּלוּיָה גְּלוּיּוֹת
הַצּוּי גֵּלָה גְּלוּ גְּלִי גְּלִינָה הַמְּקוֹר
גְּלוֹת אוֹ גֵּלָה : אֵיתָן אֲנִלָּה יִגְלָה
תִּגְלָה נִגְלָה יִגְלוּ תִגְלוּ תִגְלָה י
תִּגְלֵי תִגְלָנָה : וּבַחֲסָרוֹן הָהָא
אֲגַל יִגְלֵ תִגְלֵ נִגְלֵ בַחֲרִיק אוֹ
בְּצִירֵי אֵל תִּפְּן אֵל מִנְּחָתָם וּנְפִין
וְנִסְעֵ וּבִישָׁהוּא נִקְוֵד בְּסָגוּל הוּא
מִבְּנֵי הַפְּעִיל וַיִּפְּן זָנַב אֵל זָנַב ו
וּמִשְׁקַל חִיָּה הִיָּה בַחֲסָרוֹנָה וּב
בַּהֲעֵלֶם עֵין הַפְּעַל בְּקִרְיָאָה
לְהַקֵּל אֱהִי יְהִי תִהְיֵ נְהִי וּבַהֲפָסֵק
אֱהִי יְהִי תִהְיֵ נְהִי וּמִן פֶּתַח וּפִתָּה
וּמִן שִׁבְהַ וַיִּשְׁכּוּ מִן רִדְהַ וַיִּרְדָּה :
וּבַחֲסָרוֹן רִאָה אֲרָא יִרְאָה תִרְאָה ג
נִרְאָה וּבִשְׁתַּכְּנִסוּיּוֹ הַפְּתוּחָה עַל
יִרְאָה נִשְׁתַּנְּהַ תְּנוּעָתוֹ לִפְתַּח ל
לְהַקֵּל לְפִי שִׁנְשַׁתְּמִשׁוּ עִם הַיּוֹד
יּוֹתֵר מִשְׁאֵר אוֹתִיּוֹת : אֵיתָן שְׁנוּ
תְּנוּעָתוֹ לְהַקֵּל וְאָמַר וַיִּרְאָה בְּלֶק
נִרְאָה בְּלֶעָם וְהוּא כְּמוֹ וַיִּרְאָה וּכְן יוֹד אֵיתָן הַפְּעִיל כּוֹאֵת הַתְּנוּעָה

הַמִּנּוּנֵי גֹלָה בְּסָגוּל לְהַפְּרִישׁ בֵּינוּ וּבֵין
נְחִי הָאֵלֶף שֶׁהוּא בְּצִירֵי קוֹרָא : הַפְּעוּל
נְלוּי בְּכָל הָעֵבֶר תִּבְא הַיּוֹד נְחָה תַּחַת הָא
לְמַד הַפְּעַל הַצּוּי גֵּלָה וְהַרְבִּים וְהַיּוֹד
בְּאִים בַּחֲסָרוֹן הָהָא וְלְרַבּוֹת תַּהֲפֹךְ הָהָא
לְיוֹד נְחָה : הַמְּקוֹר גְּלוּת בְּמִן לְבַלְתִּי
שְׁתִּיתִיּוֹן אוֹ גֵּלָה כְּכֹ הַסְּכַלְתָּ עֲשֵׂה
תִּגְלָנָה כְּמוֹ וַעֲנִיבֵי רְשָׁעִים תְּכַלִּינָה
אֱהִי יְהִי אִינִם בְּאִים עַל מִשְׁקַל וַיִּעַשׂ כִּי
אֵין דֶּרֶךְ הַיּוֹד הַשְּׂרִשִׁית לְהִיּוֹת נְעֵה וְאֵין ב
בְּאִים בְּמִשְׁקַל וַיִּשָּׁב שְׂאֵין דֶּרֶךְ הַיּוֹד בְּסוּ
הַתִּיבָה לְהַנְקֵד בְּשִׁבְא עַל כֵּן הַפְּכוּ הַ
הַתְּנוּעוֹת וּשְׁמוֹ הַחֲרִיק הַרְאוּ תַּחַת יוֹד
הָאֵיתָן תַּחַת הָהָא וְהַשְּׁבָא הַרְאוּ לְהִיּוֹת תַּחַת
הָהָא תַּחַת הַיּוֹד וּשְׁמוֹ הַיּוֹד הַאֲחֵרוֹנָה נְחָה
כְּרִינָה בְּכָל מְקוֹם וְאִמְרוּ יְהִי וּבַהֲפָסֵק
כְּמוֹ לוּ יְהִי מִי זֶה אָמַר יְהִי וּמִן פֶּתַח
וּכְּוִי פִי בְּשַׁעֲן הַפְּעַל מִכְּנֵד כַּפֵּת אוֹ הוּא
דְּנוּשָׁה וּשְׁבָאִית : וּבַחֲסָרוֹן רִאָה אֲרָא
יִרְאָה פִי שִׁאֵם הִיָּה עַל מִשְׁקַל וַיִּשָּׁב הִיָּה
וַיִּרְאָה וְאֵין דֶּרֶךְ הָאֵלֶף לְהִיּוֹת נִקְוֵד בְּשִׁבְא
בְּסוּף הַתִּיבָה לְפִי שִׁנְשַׁתְּמִשׁוּ עִם
הַיּוֹד וּכְוִי פִי כִי הַרְבֵּה פְּעָמִים נִמְצָא וַיִּרְאָה
וְלֹא כֵן וְאֲרָא וְתִרְאָה וְנִרְאָה לְכֵן נִאֲמַר וְאֲרָא
וְהִנֵּה חֲשַׁאתֶם וְתִרְאָה וְהִנֵּה בָאֵר בְּשִׁרְהַ וּכְוִי
וּכְן יוֹד אֵיתָן הַפְּעִיל וּכְוִי וְנִרְאָה לוֹ שְׂכַךְ
נִכְלָל לִזְמַר שֶׁאֵד הָאֵיתָן וְאֲרָא וְתִרְאָה וְנִרְאָה
כִּי הַפְּתַח מוֹרָה עַל הַפְּעִיל .

וַיִּרְאָה אֲוֹתָם אֵת בֶּן הַמֶּלֶךְ וְהוּא כְּמוֹ וַיִּרְאָה :
וַיִּרְאָה אֲוֹתָם אֵת בֶּן הַמֶּלֶךְ וְהוּא כְּמוֹ וַיִּרְאָה :

בנין נפעל

נגלה נגלת

נגלית נגלו

נגליתם נגלינו נגלתה נגלית

נגליתן הבינוני נגלה נגלים

נגלה נגלות הצווי הגלה הגלו

הגלי הגלנה המקור הגלות

איתן אגלה יגלה תגלה נגלה

יגלו תגלו תגלה תגלי תגלנה

ובחסרון ההא אגל יגל תגל נגל

אבל ויגל במים משפט אינו מזה

השורש ב' הוא פתח והוא מ

משורש גלל מענין גלות המים

בנין פיעל הרגיש גלה גלית

גלית גלית גלו

גליתם גילינו גלתה גלית גליתן

הבינוני מגלה מגלים מגלה מ

מגלות הפעיל מגלה מגלים

מגלה מגלות הצווי גלה גלו גלי

גלנה המקור גלות איתן אגלה

יגלה תגלה נגלה יגלו תגלו תגלה תגלי תגלנה

ובחסרון ההא אגל יגל תגל נגל

אגל יגל תגל נגל בשבא וסוד אחר אל תגל

בנין נפעל

נגלה נגלת גם בזה

הבנין תהפך והוא

ליוד נחה הבינוני נגלה לזכר כמו ה

האל הנראה אליך ונקבה נגלה בקבץ

כמו אין אבן נראה נחפה בכסף ואין

הפרש בין העבר לזכר ובין הבינוני לנקבי

המקור הנלות כמו כהגלה נגלה אחר

הדקים איתן אגלה כמו אקרה כח

תגלינה כמי הלחן תעגינה התיו בצירוי מ

מפני העין ובחסרון ההא אגל יגל כמו ויקר

אלרים תגל ערותך כי הוא פתח וכו' פיר

הפתח מורה כי הוא מבעלי הכפל כמו

שאודיעך בכפולים בעזרת האל

בנין פיעל

גלה גלות כמו מרוע

קויתי בצירו או ב

בחירק כמו אתה צוית וכן כל העבר

בחירק או בצירוי הבינוני מגלה בסגול

כמו באשר ארני מצוה והנקבה בקמץ

מגלה הפעיל מגולה מחוקה על

הקיר הצווי גלה כמו קוה אל ה'

ותמהתי למה לא אמר או בחסרון הא גל

כמו גל עינו ואביטה צו את בני ישראל

ורומיהם המקור גלות כמו לצוות

את בניו איתן אגלה אחוה דעי אף אני

מגלה מגלות הצווי גלה גלו גלי

גלנה המקור גלות איתן אגלה

יגלה תגלה נגלה יגלו תגלו תגלה תגלי תגלנה

ובחסרון ההא אגל יגל תגל נגל

אגל יגל תגל נגל בשבא וסוד אחר אל תגל

בנין פועל

גלה גלית בצירוי או בחירוק וכן כל ה

העבר: גלות כמו את כל ענותו שהיה בלא כנוי ענות: איתן אנלה ינולה כמו ומוח עצמותיו וישקה ויכסו ההרים:

בנין הפעיל

הגלה כמו אשר תגלה נבוכד נצר

: או בחירוק כמו כי הקירה העלית מן שאול נפשי והלוית גויים רבים: הבינוני מגלה כמו אני מראה אותך: הפעיל מוגלה כמי מופנה צפונה מראה ונאלה החולם מקום השורק הצנוח הגלה הרבה העצים הרבו עלי:

המקור הגלות כמו הרבות גנות כס איתן אנלה ארבה את זרעך ובחסרון ההא אנל יגל וזה ההפירש שבין הקל כ בשבא בחסרון הא כי הקל הוא בצירוי כמו אל תפן אל מנחתם ככו שהורעתך לשם וההפעיל הוא בסגול ויפן וכו' מן הקל ומן הכבד רל ההפעיל כי גם הוא נקרא כ לכברותו בסימניו כי יש לה ההא והיורד לסימן: אעל יעל פירוש

בנין פעל שלא נזכר שם

פועל וגלה גלית גלית גלו גליתם גלינו גלתה גלית גליתן המקור גלות: איתן אנלה ינולה יגלו תגלו תגלה תגלי תגלינה

בנין הפעיל הגלה ההא

בסגול או הגלה ההא כפתח והראתי גויים מערך הגלית ח הגלית הגלו הגליתם הגלינו הגלת הגלית הגליתן הבינוני מגלה מגלים מגלה מגלות: הפעול מוגלה מוגלים מוגלה מוגלות: הצויי הגלה הגלו הגלי הגלינה ובחסרון ההא אגל יגל

כשני סגולים כמו הרב בפסני הרף מאף: המקור הגלות: איתן אגלה יגלה תגלה נגלה יגלו תגלו תגלי תגלינה ובחסרון רהא אגל יגל תגל נגל כסגול ויפן זנב אל זנב ומן השקה וישק את עאן לבן ואם פא הפועל גרותית מן הקל ומן הכבד אעל יעל תעל

נעל

נעל אען יען ספתח זבא עם
בחית בחירק מן הקל ויחר
למשה מאד ויחן שם ישראל
אבל ויחן אותם וירחמם הוא
מגזירת חנינה ואינו מזה הענין
ובן ראוי לומר ויחן לשון מהנה
מבנין הכבוד ופעמים באמן
הקל בפתח ויחן את העם ומן
הכבוד בפתח ויחר עלי אפן :

בנין הפעל הגלה הגלתה
הגלית הגלו
הגליתם הגלינו הגלתה הגלית
הגליתן המקור הגלה איתן
אגלה יגלה תגלה נגלה יגלו ת
תגלו תגלה תגלי תגלנה כחטף
קמץ או בשורק אגלה יגלה :

בנין התפעל התגלה
התגלית

שאין חרש בין ויעלו אתו גם וכב יחזק
מן הקל ובין ויעלו עולות שהוא מבנין
הפעיל : ויחן ויחר היו ראויים ויחן ויחר
בפתח מפני החית ויחן יי אנתם שרשו
חנן והוא מבנין הקל נבא בפתח מפני ה
החיות : לשון מהנה פי מן חנה חסיה
ויחן על ששקל ויעש אבל ויחר עליו אפן
מהפעיל כי מן הקל נאמר ויחר למשה

בנין הפעל
תלה כמו אשר
הגלה מירושלם
הגלת אתה הראית לרעת המקור
הגלה והפרה לא נפרתה :

בין התפעל
התגלה כמו אשר
התענה דתגליתני
בצדו כמו ויום אנוש לא התאיתי אד
בחורק כמו התרפית ביום : הכנינוני
מתגלה ומתערה מתאנה הוא לי בתגלים
המתאיים יום ה' מתגלה כמו מתאנה ואין
נפשו עצל : העווי התגלה ותמתתי למה
לא אמר גם כן או בחסרון הא כמו התגל
כמו שכב על מטתך ותתחל שהוא כמו
והתחלה : התגלי כמו והתעני תחת
יריה המקור התגלות כמו בהתגלות
לבו איתן אתגלה כמו יתרצה זה ד
ובחסרון הא כמו ויתגל בתוך אהלו ותקח
הצעיף ותתבס :

התגלית התגלו התגליתם התגלינו התגלתה התגלית התגליתן
הכנינוני מתגלה מתגלים מתגלה מתגלות : העווי התגלה
התגלו התגלי התגלינה ובחסרון יהא התגל : המקור התגלות

בנין הקל

מחסרי הפא זכרי הו
הכלל יהיה ביד
בכל אלה הפעלים שהם הולכים תמיד
כפא הפעל שלהם בדרך חסרי הפא שהם
נגשו ועם הלמד שלהם הם הולכים בדרך
נחו הלמד שהוא אלף יל קרא והבנות מצ
בדרך בעלי ההא רל גלה פי שהיה ראוי
להיות ונשאו כי אין דרך האלף להיות
חסרה רק ההא דרכה שתחסר כמו גלו
עשו ורומיהן הפעול נשוא עם פקח
אבל נשואל שוא עריך הוא עכר ודינו נשוא
נשואים כמו תשואים מני רחס תצות
כמו נשא ירך א במנ שא את צאט
המקור שאת פני רשע איתן וכולי
תשאה בניו האלף כמו גלול כסח שאנת
ותיוד הוא למשך אבל ותשנה קולך ת
ותבכין וכן ותשנה עלינו גהי שניהם בלא
אלף

בנין נפעל
כמו ונשא בס את
השלחן נשאת כבו
מדוע נבאת הבינוני נשא כמו ולעתים
החוקית הוא נבא נבעה נשאה הנבעות
הנשאות : הצווי הנשא כמו הנשא
שופט הארץ

המקור שאת או שאת : איתן אשא ישא תשא נשא ישא

בנין נפעל

נשא נשאת

נשאה נשאת

הנשאות : הצווי הנשא כמו הנשא

הנשאות : הצווי הנשא כמו הנשא

איתן אתגלה יתגלה תתגלה
נתגלה יתגלו תתגלו תתגלה
יתגלי יתגלינה וכתסרון ההא
אתגל יתגל תתגל נתגל כמו
יתגל בתוך אהלה :

בנין הקל

מחסרי הפא

נחי הלמד

שלמד ידם אלף נשא נשאת

נשאתי נשאו נשאתם נשאונו

נשאה נשאת נשאתן וכא ונשאו

את בלימתם בדרך בעלי ההא

הבינוני נשאו נשאים נשאת

תן כהעלים האלף וכא כתנועת

האלף נשאת כסף וזהב נשאה

נשאות : הפעול נשאו נשואים

נשואה נשואות : הצווי נשא

או שאת שאו שאי שאינה :

המקור שאת או שאת : איתן אשא ישא תשא נשא ישא

תשאו תשא תשאי תשאינה :

נשאתי נשאו נשאתם נשאונו

נשאתן : הבינוני נשא נשאים נשאה או נשאת נשאות : הצווי

הנשא

הנשאות : הצווי הנשא כמו הנשא

המקור הנשא כמו הנבא בן אדם: כי
השין דנושה פי דנשות השין מורה על
ההתפעל כי בן תמיד דגוש בו עין הפעל
ואם היה מן הנפעל היה השין רפויה והיה
תנשא על משקל לא תנבא:

בנין הפעיל כבר הודעתך שזו הגזרה
על דרך חסרי הפא בפא פעל
שלהם ועל דרך נחיהלמר פעל של אלף
בלמר פעל שלהם ולכן אין צריך להאריך
בהם: **השיא** עבר כמו הנחש השיאני
אבל הוא מענין אחר מן השאת לעם הזה
מדין נשא בימין אבל אלוהם בשמאל מן
נשא: המקור השא או השיא וכו' כמר ח
השא השאת: איתן ושיא כמו אל ושיא
אתכם אל תשיאו נפשותיכם

בנין הקל מחסרי הפא וכולי
נמה גם אית
הגזרה הולכת בפא פעל שלה על דרך ח
חסרי הפא של נון ועם למר פעל שלה הא
חוצ מהצוויו והמקרה שלא תחסר מהם ח
הנין כי מן עש תאמר נש נשת זמן נמה

תשיא נשיא ישיאו תשיאו תשיא תשיאנה
השיא הושאת הושאתי הושאו הושאתם
הושאנו הושאה הושאת הושאתן: המקור
הושא או הושא: איתן או שיא נושא ושאן תנשא
תנשא תנשאי תנשאנה

מחסרי הפא תחי הלמד שלמדיהם הא נמה
נמית נמיתי נמו נמיתם נמינו נמיתה נמיתן

המקור הנשיא: איתן אנשא
ינשא תנשא ננשא ינשאו ת
תנשאו תנשאת תנשאתי תנשאנ
אכל ותנשא מלכותו הוא
מבנין התפעל כי השין דנושה
זמשפטו ותנשא

בנין הפעיל השיא השאת
השאתי השיאו
השאתם השאנו השיאה
השאת השאתן הבינוגי משיא
משיאים משיא משיאות הפעול
משיא מושאים מושאה מושאות
השווי השיא או השא השיאו
השיאי השאצה: המקור השא
או השיא: איתן אשיא ישיא

תשיא נשיא ישיאו תשיאו תשיא תשיאנה
בנין הפעל
הושא הושאת הושאתי הושאו הושאתם
הושאנו הושאה הושאת הושאתן: המקור
הושא או הושא: איתן או שיא נושא ושאן תנשא
תנשא תנשאי תנשאנה

בנין הקל מחסרי הפא תחי הלמד שלמדיהם הא נמה
נמית נמיתי נמו נמיתם נמינו נמיתה נמיתן

תאמר נשה נשית ולא תאמ' מה שרת ובנותי
בכלם בנשית כנשיות וכו' : איתן אשה
ישה וכו' כלם באים בחסרון הגון ומשפט
אנשה ינשה וכו' כמו אגלה יגלה : אטי יט
זכולי כמו ותט האתון :

בנין נפעל

נשה כמו ונכה ומת
נשית כמו מדוע
נבאת תבצתי כאשר צויתי אעפי שלמדקן
אלף הן באין עם אלו : נמץ זבזר תמורת
הא למר הפועל בנחלים נשיו : הביעני
נשה בסגול אבל אותן שלמדיהן אלף ה
הביעני ליחיד בקמץ כמו הוא נבא : נשים
במגלים נצים : איתן נטו כמו ינצו א
אנשים

בנין הפעיל

השה וכו' בכלם
דגוש עין הפעל
להודות על נת השורש וכן הביעני משה
וכי הפעול משה כמו וסם האיש המכה
רביס ועברך מוכים ולנקבה האשה : ת
המכה המקור השה כמו הבה תכה
זנס נמצא בתיו נספת להטות כרין ורלים

תנשה תנשי תנשינה וכחסרון ההא אנט ינט תנט ננט :

בנין הפעיל

הטה חטית חטיתי הטו חטיתם חטינו חטתה
חטית חטיתן הביעני משה מטים מטה מטות : הפעול מטה
מטים מטה מטות : הצווי הטה וכחסרון ההא הט אונך הטו
חטי חטינה : המקור הטה או הטות : איתן אטה יטה חטה
נטה יטו טטו חטה חטי חטתה

הביעני נומה נומים נומה נומות

הפעול נטוי נטוים נטויה נ
נטויות : הצווי נטה נטו נטי
נטינה : המקור נטות : איתן
אטה יטה חטה נטה יטו חטו
חטה חטי חטינה : וכחסרון
ההא אטי יט חט נט כיצרי או
בחיר'קמן ויומרמה אל הקיר :

בנין נפעל

נטיה נטית
נטיחם נטיעו נטינה נטית נטיתן
הביעני נטה נטיס נטה נטות
הצווי הנטה הנטו הנטי הנטה
המקור הנטות : איתן אנטה
ינטה חנטה נטה ינטו חנטו

תנשה תנשי תנשינה וכחסרון ההא אנט ינט תנט ננט :

נַט וַיֵּט עֲלֵינוּ חֶסֶד

בנין הפעל

הִטָּה הִטִּית
הִטִּית הִטָּה
הִטִּית הִטִּינוּ הִטָּה הִטִּית
הִטִּית הִטִּינוּ הִטָּה הִטִּית
הִטִּית הִטִּינוּ הִטָּה הִטִּית
הִטִּית הִטִּינוּ הִטָּה הִטִּית
הִטִּית הִטִּינוּ הִטָּה הִטִּית
הִטִּית הִטִּינוּ הִטָּה הִטִּית

אֵיתָן אֵתָן
תַּטְהוּבַח סָרוּן תַּהָא וַאֲךָ אֵתָךְ וַיֵּךְ שֶׁרֶשֶׁץ

בנין הפעל

הִטָּה הִטִּית וְכוּלֵי
כִּמוֹ אֲשֶׁר הִכָּה אֲשֶׁר
הַבַּיִת בֵּית מֵאֲדָבִי אֵיתָן יִשׁוּ כִּמוֹ
וַיִּכּוּ שִׁמְרֵי עַל מֵה תִּיכּוּ וְלֹא מִצָּאֵם
בְּחֶסֶד הַרְאָא אֵיטָ

בנין הקל

מִנְחֵי הַקְּצוֹת נִקְרָא
כֵּן לְפִי שִׁשְׁנֵי הַ
הַקְּצוֹת לֵל הַפֶּא וְהַלְמֵר שְׁנֵיהֶם מֵאֵתוֹת
יִהְיֶה וַיִּנְוֵהוּ שְׁנֵיהֶם וְלֹא תִשְׁאֵר דֶּק עֵץ
הַפֶּעַל וְהוּא בְּמִשְׁקַל פֶּעַל תִּהְיֶה לֹא מִ
מִצָּאוֹ בּוֹאֵת תּוֹרָה רַק מֵלֵת יִרְאוּ מֵלֵת
יֵצֵא וְלִפִּי שׁוֹדֵעַ עַל מִשְׁקַל פֶּעַל לֹא בְּנֵה תִּהְיֶה
עֲלֵיהָ כִּי הוּא יוֹתֵר מִפּוֹאֵרֵת מֵמֵלֵת יִרְאֵה שֶׁ
שׁוֹאֵה עִם פֶּעַל לִכְן בֹּאֵה הַגּוֹרָה עֲלֵיהָ כִּנְלֵ
הַמַּעַס וְדוֹק יִרְאֵתֶם נִרְאֵה לִי לִפִּי שֶׁהוּא
מִמִּשְׁקַל פֶּעַל הוּא קִמְץ כִּמוֹ מִן מִצָּא מִ
מִצָּאֵם הַתֶּאֱרָךְ וְכוּי כִּבֵּר הַדְּעִתֵךְ
שֶׁבְּפִעֲלִים עוֹמְרִים לֹא יוֹכֵא לֹא בְּתוֹנוֹלֵא
פֶּעוּל רַק שֶׁם הַתֶּאֱרָכָה בְּמִקְוִים שְׁנֵיהֶם
זֶמֶי שְׁאוּמֵר יִרְאוּ תוֹעָה כִּי אֵין פֶּעוּל בּוֹת
הַמֵּלֵה וְנוֹכֵל לּוֹמֵר נוֹרֵא שְׁגִם הוּא תֶאֱרָךְ בִּם
בְּמִקְוִים פֶּעַל יִרְאֵן אֵת ה' אִמֵּר שֶׁבֵּא
כֵּן לְהַפְרִישׁ בֵּינוֹ וּבֵין יִרְאוּ עֵינָיו שֶׁהוּא מִן
רֵאֵה אֵיתָן אִירָאוּ כִּי בְּכּוֹלֵם כְּתוּב הַיּוֹד
פֶּא הַפֶּעַל לְהַפְרוּשׁ כֵּן לְשׁוֹן רֵאֵה שֶׁהוּא
אִירָאוּ וְאוֹלְפֵעִים הַיּוֹד אֵינָה כְּתוּבָה בִּירְאוּ
תִרְאוּ אֲבָל שֶׁבוּ מִתַּג תַּחַת הָאֵיתָן לְהוֹרֹת
עֲלֵיהָ

בנין הקל

מִנְחֵי הַקְּצוֹת
שְׁפִאֵיהֶם יוֹד
וְלִמְדֵיהֶם אֵלֶף וְהוּא בְּמִשְׁקַל
פֶּעַל בִּצְרִי יִרְאֵה יִרְאֵתֵי
יִרְאוּ יִרְאֵתֶם בִּצְרִי כִּי יִרְאֵתֶם
מִפְּנֵי הָאֵשׁ אִו בְּקִמְץ לְמַעַן
יִרְאֵתֶם אֵת יִרְאֵנוּ יִרְאֵה יִרְאֵתֵי
יִרְאֵתֶן הַתֶּאֱרָךְ שֶׁהוּא בְּמִקְוִים
הַבִּינֵנוּ יִרְאֵה יִרְאֵים יִרְאֵה יִרְאֵתֵי
יִרְאוּ יִרְאוּ יִרְאוּ אִו בְּהַעֲלֵם
הָאֵלֶף יִרְאוּ אֵת יִרְאוּ יִרְאֵנָה
הַמִּקְוֹד יִרְאוּ אֵיתָן אִירְאוּ יִרְאוּ
תִירְאוּ נִירְאוּ יִרְאוּ תִירְאוּ תִירְאוּ
תִירְאוּ תִירְאוּ

בני נפעל

נרא נראת

נוראתי נוראו
נוראתם נוראנו נוראה נוראת
נוראתן הכינוני נוראנוראים
נוראה נוראות העווי הורא
הנראו הנראי הנראנה המקור
הנרא איתן אורא יורא תורא
נורא יוראו תורא תורא תוראי
הנראנה ואשי פאיהם אלה
ולמדיהם הא כמו אפה אנה
העתידיים אופה אונה יאנה ו
זכסרון יהא אוב יוב אוב יוב
ותופחו מצות וכן אתה אאתה
יאתה ויאתה דאשי עם נפלה
האלף פא הפועל מהמכתב

בני נפעל

נרא אין הפרש בין

העבר לבנינו ביחוד
איתן וכו תורא כמו למען תורא וכו
העתידיים אופה יאפה לכו זאת הנורה
הולכת על דרך נחי הפא פעל של אלה
שכתבתי לשם ולפעמים האלה היא ככתב
ולפעמים לא ותופחו הווי היא תמורת
האלף וכן מן אבה בא יפתח חסאים אל
מאבא והאלף האחרונה תחת הא למד הפע
ומן אתה בא האיתן פעם בעת האלה כמו
ערוך תאתה או בנוע האלה מצפון
והב יאתה על משקל יפן פרוש אאת יאת
או בפתח וכו פי שאם תהגעה האלה
הוח אאת יאת וזיה כבד על הלשון להניע
ולחקל הנחה את את וכו

בני הקל

מנחי הקצוות היא

הולכת על דרך נחי
נפא יד ועל דרך נחי למד הא האיתן ב
בחורק בחסרון הא שאזיחו שני הקצוות
תאתנאת העירותי מצפון ואת
האלף פא הפועל מהמכתב
זכסרון ההא את יאת בעירי האלה נחה ואם בתנועת האלה
יהיה על משקל יפן או בפתח להקל מפני האלה והונחה את יאת
תאתנאת העירותי מצפון ואת

בני הקל

מנחי הקצוות שפאיהם יוד

ולמדיהם הא ירה
ירית ירית ירני יהתם ירני

בנין הקל מחסרי הקצוות

מחסרי הקצוות לוי
נמצא מלה אחרת

כח דגור הרק מלת נתן שלפעמים יחסרו
שני הקצוות כמו ואיבי תתה לי עורף
הרגש שבתוי השניה מורה על נון למר
הפעל הראוי תנתה ועל מלוא נתנתה אעפ
שאין דרך שתחסר נון פא הפעל בעבר ב
באה זאת המלה על דרך הזרות ויש אומרוי
כי שרש נתת נתתי ודומיהן איננו נתן רק
נתת כילא מצאנו נון חסרה בלמר הפעל
רק התוי מצאנו התוי חסרה כשהיא למר
הפעל כמו מן כרת כרת כרתי ובן שבת
השבת השבתי

בנין נפעל

נתן וכו' כמו נתן
אין נתן ושאר כל

הבנין מביאר הוא כי כלו בא על דרך
חסרוי פא הפעל של נון עש נגשת:

נתן נתת נתיני

נתנו נתתם נתנו או נתנו
ברגש כמו נתנו את בנותינו
לכם נתנת נתת נתתן הבינוני
נותן נותנים נותנת או נותנה
נותנות הפעול נתון נתונים
נתונה נתונות הצווי נתן או נתנה
תנו תני תנינה או תנה ברגש
המקור נתון ובחסרון שתי
הקצוות תת איתן אתן יתן
יתת נתת יתנו תתנו תתן תתני
תתנינה או תתנה ברגש:

בנין נפעל נתן נתת נתיני נתתם נתנו או נתנו ברגש

נתנה נתת נתתן הבינוני נתן נתנים נתנה נתנות
הצווי הנתן הנתנו הנתני הנתנה או הנתנה ברגש המקור
הנתן או כחולם הנתון הנתן איתן אנתן ינתן תנתן נתן
נתנו נתנתן תנתני הנתנתנה או נתנתנה ברגש:

בנין הקל

בנין הקל

מפעלי הכפל

בנין הקל

פעלי הכפל שהעין והלמך דומות אבל

כשפא והעין דומות לא פנוצותם בכלל הכפולים בי מעט נמצא וששתם האפה מן ששה אודם עד בית אלהים מן דרה וכמעט אין עוד בפעלים אבל בשפות נמצאים כמו ומשוח בשטר ודוכיהן ולא יפול מהן אחת כמו באלו שהעין והלמך רומים: התפול עין הפעל וכד' ולאנובל לופ' שיפול למר הפוע: ותבלע בדגש עין הפע' כי כבר הודעתוך כי אין דגש מורה למט' ממנו רק למעלה ממנו והטעם שהבליע האחת היא כי בן ררבים תמיד כשיבא שתי אותיות דומות כאחת להבליע האחת בהברתה בין בשריש בין בשכזש

פעמים יבאו שלמים לפיכך אין צריך לבנות עליהם גרה בייבאו על כל דרך חשלמים אך בשבאו בהסרון צריך לבאר אותה תם היה ראוילהיות תמם וכאשר הסירו עין הפעל שמו תנועת הפתח שהיה תחת העין תחת פא הפעל ואמרו תם וזה ההפך שבין אלו לנחי העין שאלו הם בפתח ונחי העין בקמץ קם כן תמו תמה ראויים להיות תממו תכפה וכאשר הסירו העין הוצרכו לשופ פתח פא הפעל כרו להרגיש למר הפעל הבא אחריה כי אם היה נשאר הקמץ לא היה יכול לבא דגש

אחריו ולומר תמה וכן בשאר העבר בא ברנש ובא בחולם אחר למר הפעל תכות וכד' ואמרו שהוא לגורת פעול הבינוני תם כמו העבר יך אני בלי פשע רף אנכי ויא' שהי' בקמץ שהוא כמותם וישר הפעול תום כמו לחם חום תצור תם דרך ודומיהן ויא' שהוא תאר והפעול תום אבל לא נמצא בפסוק רק בשלמות תמים כמו ואת שחד הוצונו תום כמו סיב דמה לך תמו טובו כמו טובו ציון הרגש מירה על העין ההסרה ואם תאמר איך יתכן שיבא אחר החולם רגש יל מפני שהוא מלעיל וזהו גכהטעם באיתן

והם שהעין

הלמד שלהם דומות ותפול עין הפעל ותבלע ברנש כלמד הפעל כמו בון גזון כלל תמם סבב שמם והרומים להם פעמים יבאו שלמים וסבב בית אל זבון בזה כלל יפוך בוננו לנו גזונים לגזון צאנו ופעמים יפול עין

הפעל כמו באשר תם כל הגוי תת מרוך ספותמו בוננו לנו גזי גזוך סוב דמה לך תם תמות תמותי תמו תמותם תמונו תמה תמות תמותן הכינוני תם תמים תמה תמות הפעול תום תומים תומה תומות הצוני תום תומו תומי תומינה המקור תום יאיתן אתום יתום תתום

נְתוּם יְתוּמוֹ תְתוּמוֹ תְתוּם
תְתוּמֵי תְתוּמָה אוֹ תְתַמֶּינָה
וְכֵן אָסוּב יָסוּב תְסוּב נְסוּב
תְסוּבוּ אֶת הָעִיר תְסַבֶּינָה א
אֲלֵמוֹתֵיכֶם :

בְּנֵי נִפְעַל
נְתָם נְתַמּוֹת
נְתַמּוֹתֵי נְתַמוֹ

נְתַמּוֹתֶם נְתַמוֹנוּ נְתַמָּה נְתַמּוֹת
נְתַמּוֹתֶן הַבִּינּוֹנֵי נְתָם בְקִמְיָן אוֹ
נְתָם בְּצִירֵי נְתַמִּים נְתַמָּה נְתַמּוֹת
הַצּוּיִי הַתָּם הַתָּמוֹ הַתָּמִי
הַתְּמִינָה הַמְקוֹר הַתָּם : אֵיתָן
אֵתוֹם יֵתוֹם תְתוּם נְתוּמוֹ יְתוּמוֹ
תְתוּמוֹ תְתוּם תְתוּמֵי תְתוּמֵינָה
: אוֹ אַתֶּם יְתָם תְתָם נְתָם :

בְּנֵי הַפְעִיל
הַתָּם הַתְּמִימוֹת
הַתְּמִימוֹתֵי הַתָּמוֹ

הַתְּמִימוֹתֶם הַתְּמִימוֹנוּ הַתְּמָה ה
הַתְּמִימוֹת הַתְּמִימוֹתֶן הַבִּינּוֹנֵי
מֵתָם בְּצִירֵי אוֹ בְחִירָק כָּל מְרִים
תְרוּמַת כֶּסֶף מֵתִימִים מֵתִימָה

הַדָּגֵש הַבֵּא אַחֲרָיו וְכֵן לַפְעָמִים בֵּא הַיְחִיד בַּפְתַּח כִּמוֹ הַמֵּר שְׂדֵי הַדָּק לַעֲפָר וּבִשְׂאֵר
הַעֲבָר נִפְל הַנַּח מִן הַהֵא לְרֵבִי הַתְנוּעוֹת בָּהֶם וְאֵין הַפְרֵשׁ בֵּין אֵלוֹ וּבֵין הַהַפְעִיל מִנְחֵי ת

יְתוּמוֹ וְכוּ' שֶׁהֵם כֻּלָּם מַלְעִיל : הַמְקָח
הַנּוֹס רֵב לְכַסּוֹ אֵתוֹם יְתוּם דָּגֵשׁ שֶׁאֲחֵר
הָאֵיתָן כֻּלְלוּם עֵין הַפּוֹעֵל כִּמוֹ שֶׁהוּא בְנַחֵי
הָעֵין אֲבָא אֶקוּם אֲבָל זֶה הָאֵיתָן נִקְרָא
בַּחֹלֶם זְבַנְחֵי הָעֵין הוּא בְשׂוֹרֵק וְתַכְּפָה
כְּשִׁיחֻזְרָא אֶת אַחֲרָי לְמַד הַפְעֵל יֵבֵא בּוֹ
דָּגֵשׁ לְהוֹרוֹת עַל הַכֹּפֵל וּמִכָּל מְקוּם שֶׁאֵר
הַנַּח תַּחַת הָאֵיתָן יְתוּמוֹ וְכוּ' :

נְתָם נְתַמוֹ נְתַמָּה
רֵאדָה לְהִיּוֹת נ

בְּנֵי נִפְעַל
נְתַמָּם נְתַמּוֹ נְתַמָּה וְכִשְׁנוֹפֵל עֵין הַפְעֵל
נִשְׂאָרָה תְנוּעָתָה שֶׁהוּא בַּפְתַּח בַּפֵּא הַפְעֵל
וְהַנּוּן בְּקִמְיָן תְשׁוּלִים עֵין הַפְעֵל כִּמוֹ נִחֵר
מִפּוֹחַ וְנִסְכָּ אֶת הַרְשָׁעִיר אֲבָל בְּשִׂאֵר
הָעֲבָר נִפְל הַנַּח לְרֹב הַתְנוּעוֹת שֶׁבָהֶן
וְלַמַּד הַפְעֵל בַּחֹלֶם מְגוֹרָת פְעוּל כְּמוֹ שֶׁבֵּא
בְשִׁלְמִים הַנְפַעֵל בַּחֹלֶם נִחֵתִים וְנִשְׁלוּת
סְפָרִים הַבִּינּוֹנֵי נְתָם בְּקִבְיָן כִּמוֹ עֵם
נָבֵר תְתַבֵּר אוֹ בְצִירֵי כִמוֹ נִקַּל מֵהִיּוֹתָךְ לִי
: נְתַמִּים כִּמוֹ וּבִמָּה אֲנַחְנוּ נִמְקִים : נְתַמָּה
כִּמוֹ הָאֶרֶץ הַנִּשְׁמָה הַצּוּיִי הַתָּם הַתָּמוֹ
כִּמוֹ הַבְּרוּ נִשְׂאֵו כְלִי ה' וְהוּא קִמְיָן בְּעִבּוֹר
הַרִישׁ הַמְקוֹר הַתָּם כִּמוֹ כְהַמָּס דּוּגַנְךָ
אֵתוֹם יְכוּ' כִמוֹ יִסּוּב כָּל הָאֶרֶץ אֵן אֵתָם
כִּמוֹ אֲשֶׁר לֹא יִמַּד וְיִשַׁח אֶרֶם וְכֻלָּם בַּפְתַּח
לְהַפְרִישׁ בִּינֵיהֶם וּבֵין נְחֵי הַלְמַד אֲנִל יֵגַל
עֵינֵי שָׁם :

בְּנֵי הַפְעִיל
הַתָּם כִּמוֹ וְהַסֵּב
לְבַמְלַךְ אֲשׁוּר

הַנַּח שֶׁאֲחֵר הַהֵא הוּא תְשׁוּלִים הַדָּגֵשׁ וְכֵן
הַתָּמוֹ הַתְּמָה אֲבָל פֵּא הַפְעֵל בַּפְתַּח בְּעִבּוֹ
הַדָּגֵשׁ הַבֵּא אַחֲרָיו וְכֵן לַפְעָמִים בֵּא הַיְחִיד בַּפְתַּח כִּמוֹ הַמֵּר שְׂדֵי הַדָּק לַעֲפָר וּבִשְׂאֵר
הַעֲבָר נִפְל הַנַּח מִן הַהֵא לְרֵבִי הַתְנוּעוֹת בָּהֶם וְאֵין הַפְרֵשׁ בֵּין אֵלוֹ וּבֵין הַהַפְעִיל מִנְחֵי ת

מְתִימֹת : הַפְּעוּל מוֹתֵם מוֹתָמִים
מוֹתְמָה מוֹתְמוֹת כְּמוֹ מוֹסְבוֹת
שֵׁם : הַצּוּרִי הַתֵּם הַתִּימוֹ הַתְּמִי
הַתְּמָנָה אוֹ הַתְּמָנָה : הַמְּקוֹר
הַתֵּם : אֵיתָן אַתֶּם יְתֵם תְּתֵם
נָתַם יְתָמוּ תְתָמוּ תְתָמִי
תְתָמְנָה אוֹ אַתֶּם יְתֵם כְּדָגֵשׁ
 כְּמוֹ וַיִּסַּב אֱלֹדִים :

בְּנֵי הוֹפְעַל הוֹתֵם הוֹתְמוֹת
 הוֹתְמוֹתִי הוֹתְמוֹ
הוֹתְמוֹתֵם הוֹתְמוֹנוּ הוֹתְמָה
הוֹתְמוֹת הוֹתְמוֹתֵן : הַמְּקוֹר
הוֹתְמוֹם אֵיתָן אוֹתֵם יוֹתֵם תוֹתֵם
נָתַם עִתְמוּ תוֹתְמוּ תוֹתֵם ת
תוֹתְמִי תוֹתְמָנָה :

בְּנֵי כִבֵּר בְּ אַרְבַּע אוֹתִיּוֹת
וַיִּשְׁעֵשְׁעַת יוֹתֵן
שְׁעֵשְׁעַת שְׁעֵשְׁעַת שְׁעֵשְׁעַתִּי
שְׁעֵשְׁעוּ שְׁעֵשְׁעֵתֶם שְׁעֵשְׁעוּ
שְׁעֵשְׁעָה שְׁעֵשְׁעַת שְׁעֵשְׁעֵתֵן :
דְּבִינֵי מְשַׁעֲשַׁעֵם מְשַׁעֲשַׁעֵה אוֹ מְשַׁעֲשַׁעֵת מְשַׁעֲשַׁעוּ

הַעֵינִי וְקִדְּשֵׁנִי שְׂכָאן הוּא הַדָּשׁ :
הַתִּימֹת וּבְנֵי הַעֵינִי הַבִּינֹת וּבְנֵי הַבִּינֹת
 מְתִימִים וּבְנֵי הַעֵינִי מְבִתִּים : הַעֵינִי כְּמוֹ
 הַסֵּב אֶל אַחֲרֵיהֶם הַסֵּבוּ אֵלַי הַסֵּבִי עֵינֶיךָ :
 הַמְּקוֹר הַתֵּם כְּמוֹ בְהַתֵּם הַפּוֹשְׁעִים :
 אֵיתָן כְּמוֹ וַיִּגַּל אֶת הָאֵבֶן תְּהִלַּת אֵיזֵר וְהוּא יְהִי
 לְהוֹשִׁיעַ אֲבָל יוֹבֵא בְשָׁנֵי נְחִים אַחֵר אַחֵר
 הָאֵיתָן וְאַחֵר אַחֵר פֶּא הַפְּעַל שְׁנִקְוֵרָה בּוֹקֵף
 אֲבָל עִם וַיּוֹ הַהַפּוֹךְ פֶּא הַפְּעַל בְּסִגּוּל כְּמוֹ
 וַיִּגַּל וַיִּסַּךְ בְּדִלְתִים : וּלְפַעֲמִים יִפּוֹל הַנַּח שׁ
 שְׂאֵחֵר הָאֵיתָן וַיּוֹבֵא הַדָּגֵשׁ תְּמוֹרְתוֹ כְּמוֹ
 הַסֵּב וַיִּסַּב אֱלֹדִים :

בְּנֵי הַפְּעַל בָּא עַל תְּכוֹנֹת
 הַהַפְּעַל אֲשֶׁר
 בְּנֵי הַעֵינִי הוֹבֵן וּבְנֵי פֶא פֶעַל מִיּוֹד הוֹרַע
 וְהַנַּח שְׂאֵחֵר אוֹת הָאֵיתָן תְּמוֹרֵת הַכֶּפֶל :

בְּנֵי כִבֵּר בְּן אַרְבַּע אוֹתוֹת יֵשׁ
 בְּהֵן בְּלֵא כֶּפֶל אוֹת כְּמוֹ
 שְׂאוֹרֵעַךְ עוֹד וַיִּשׁ אֲשֶׁר יִכְפַּל בְּהֵן הַפֶּא
 וְהַעֵינִי כְּמוֹ שְׁעֵשְׁעַת שְׁרָשׁוּ שְׁעֵהוֹהֵנָה נ
 נַעֲרָרָה לְמַר הַפְּעַל וּפֶא הַפְּעַל וְעֵינִי הַפְּעַל
 כֶּפֶל וּכְּכִבֵּר מִן כִּרָּה כֶּכֶסֶךְ מִן סִכָּה
 צַפְצָף מִן צַפָּה קִרְקֵר מִן קֵרָה אֲבָל יֵשׁ
 אוֹמְרִים שְׁרָשׁוּ קִיר וְהַנַּח כֶּפֶל הַפֶּא
 וְהַלְמֵר זְכִיכּוֹלֵן לֹא יִבְנֶה רֶק פִּיעַל ה
 הַדָּגֵשׁ אוֹ בְּנֵי פִיעַל כִּי לֹא יִתְכַן פִּיעַל
 מִבְּלִיתִי פִיעוֹל זִרְקֵה הַבְּנֵי מְשַׁעֲשַׁע
 כְּמוֹ הוֹתִי בְעֵינֵי בְמַתְעַתַּע שְׁרָשׁוּ תַעָה
 מְשַׁעֲשַׁעִים כְּמוֹ הַמְּצַפְצָפִים וְהַבְּרָגִים
 שְׁרָשׁוּ צַפָּה

דְּבִינֵי מְשַׁעֲשַׁעֵם מְשַׁעֲשַׁעֵה אוֹ מְשַׁעֲשַׁעֵת מְשַׁעֲשַׁעוּ

הפעול משועשע משועשעים
אתן אשעשע כמו אשעשע תנחומיך
ישעשעו העין בפתח להרחיב ונל שכן
ראוי לומר כל העתיד אשעשע ישעשע וכ

בנין פעל
מבואר הוא וכן מן
מכרכר ומן יברטמנה
וכו אבל יש הפרש בין כרכר ובין כרסם
כי כרסם אין בו כפל אות וכן כרכר מן
דוד מכורבל וכן רטפש וכן פרשו
בכלם אין בהם כפל אות ונקראו בני א
ארבע אותיות אמתיים

שעשעי שעישענה המקור
שעשע אתן אשעשע או
אשעשע ישעשע תשעשע
ושעשע ישעשעו תשעשעו
ותשעשע ותשעשעי תשעשענה
או תשעשענה

בנין פעל
בן חמש אותיות
חמרמר שרשו חמר
תכפלה בו העין והלמד אחר ג' אותיות
השרש וכן מן הפך הפכפך והוא שם
התאר וכן מן סחר סחר לבי אבל
הוא מן הקל

בנין פעל
שעשע שעשעת
שעשעתי שעשעו
שעשעתם שעשענו
שעשעתי שעשעתן המקור

אשעשע אתן אשעשע ישעשע תשעשע ושעשעו
תשעשעו תשעשע תשעשעו תשעשעו
עוז ומן יברטמנה חזיר מיער מין פיעל הכבר הרגוש ובנין
פעל ישני בנינים אלו כרכר כרסם כרסם

בנין פעל
בן חמש אותיות חמרמר חמרמרת חמרמרת
חמרמרו חמרמרתם חמרמרנו חמרמרה חמרמרת
חמרמרתן איתן אחמרמר יחמרמר תחמרמר נחמרמר
יחמרמרו תחמרמרו תחמרמרי תחמרמרנה או
תחמרמרנה תם

שער הכנויים הפועלים

שער הכנויים הפועלים

רוצה לומר כל הפעולות שבאים במין
 אחר נקראו פעלים עם הפועלים ולדוקא
 עם אותם הפעלים הפועלים ולא ה
 הפעולים כי לא יבא כנוי על הבנתים
 הפעולים רק על הפועלים והם הקל
 והפעל הדגוש והפעל ופעל מרובע
 והפעולים לל נפעל ופועל והפעל והתפעל
 פקד כנוי עשרהוכן כל נסתרים ונסתרת
 עשרה כנויים לעולם ועל נמצאים ששה
 כנויים ועל המרברים בעדט שמנה
 וסימנים וק' בהם והטעם תדע אחר כך
 וסימן האותיות המורות על הבנויים הוא
 הכנויים: וכל כנוי העבר פא הפעל בשבט
 והטעם כתבתי בשער השמות עיין שם
 ולא נתנו אלרים לנסתר וקרה אסון לנסתר
 : צור ילך לנמצא אבלני הממני למרבר
 בעדו ובצעם בראש בלם נסתרים :
 פקרכם נמצאים ה זכרנו למדברים : ב
 בעדס יגם חקרה נסתרה ושאלך לאמר
 נמצא והוא לגורת פעל : פקדן נסתרות
 פקרכן נמצאת פקרת כנוי ששה כמו
 שכתבתי כי לא יתכן וכו' פי כי מלת
 פעלת יוצאת והוא הפועל והכנוי הוא ה
 הפעול ולא ימצא פועל בפועל בנפא אחד לומר פעלתך וכש פעלתכם כי הוא פעל יחיד
 ואי יכונה בלשון רבים וכן לא יכונה בנקבה לומר פעלתך או בנקבות רבות פעלתכן
 פקדתי כנוי כי יחס המרבר בעדו כמו פעלתי וכש המרברים בעדס כמו
 פעלתי לטעם שכתבתי במלת פקרת : פקדן כנוי כי הוא לנסתר

פקד פקדו או פקדהו פקדך
 פקדני פקדס פקדכם
 פקדנו פקדה פקדך פקדן
 פקדכן פקרת פקדתו או
 פקדתהו פקדתני
 פקדתם או פקדתמו פקדתנו
 פקדתה פקדתו יחסרו ארבעה
 כי לא יתכן כנוי הנמצא עם
 הנמצא פקדתי פקדתו
 או פקדתיהו פקדתך
 פקדתיס או פקדתימו פקדתיכם
 פקדתיך פקדתיך פקדתיך פ
 פקדתיכן פקדו פקדוהו
 פקדוד קדוני פקדום
 פקדובס פקדונו פקדוה פקדוך

פְּקֻדוֹן פְּקֻדוֹן פְּקֻדוֹן פְּקֻדוֹן

פְּקֻדְתוֹהוּ פְּקֻדְתוֹנִי פְּקֻדְתוֹם

פְּקֻדְתוֹנוּ פְּקֻדְתוֹהָ פְּקֻדְתוֹן :

פְּקֻדְנִי פְּקֻדְנֵהוּ פְּקֻדְנֵךְ

פְּקֻדְנוֹם פְּקֻדְנוֹכֶם פְּקֻדְנוֹהָ

פְּקֻדְנוֹךְ פְּקֻדְנוֹן פְּקֻדְנוֹבֵן :

פְּקֻדָּה פְּקֻדְתָּהּ אוֹ פְּקֻדְתוֹ

בְּרִגְשֵׁהֲתִי פְּקֻדְתְּךָ

פְּקֻדְתִּי פְּקֻדְתֶּם פְּקֻדְתֶּכֶם

פְּקֻדְתֵנוּ פְּקֻדְתָּהּ אוֹ פְּקֻדְתָּהּ

פְּקֻדְתֵךְ פְּקֻדְתָּן פְּקֻדְתֶּכֶן :

פְּקֻדְתְּ חֵבְרוֹ כְּחֵבֶר פְּקֻדְתִּי

אֵלָּא שֶׁהוּא שְׁמוֹנֶה

וְחָה שֵׁשָׁה :

פְּקֻדְתָּן חֵבֶר כְּחֵבֶר פְּקֻדְתֶּם

הַבִּינוּיִם

פּוֹקֵד אוֹ פּוֹקֵדוֹ

פּוֹקֵד פּוֹקֵדִי אוֹ

פּוֹקֵדֵי פּוֹקֵדִים פּוֹקֵדֶם פּוֹקֵדְנִי

פּוֹקֵדָה פּוֹקֵדְךָ פּוֹקֵדְהוֹן פּוֹקֵדְכֵן

פְּקֻדְתֶּם בְּיוֹי שֶׁשָׁה וּבִרְחֵבֵי עֵם

הַבְּנוּיִם תְּפֹל הַמַּסּוֹת בְּאֵי הַיָּם בְּמִקְוֵה

שָׁנִים הִיא תְּבֵא לְהוֹרוֹת עַל רַבִּים כְּמוֹ ב

בְּעֵבֶר פְּקֻדוֹב עֵתִיד יִפְקְדוּ תְּפִקְדוֹ וּבְצִוִּי

פְּקֻדוֹ כִּי בְּדָמָאנוּ שְׁתִּפּוֹל הַמַּסּוֹת כְּמוֹ לְמַח

הַעֲלִיתָנוּ שֶׁהוּא כְּמוֹ הַעֲלִיתֶם אֹתָנוּ

פְּקֻדְנוֹ בְּנוּיֹחַ כִּי לֹא דִרְשָׁנוּהוּ לֹא נִגְעֵנוֹךְ

בְּרִכְנוֹכֶם מִבֵּית הָ אֲבֵל הוּא מִן פֶּעַל הַרְגַּ

פְּקֻדָּה כְּטִי עֲשָׂה וְנִהְפֵךְ וְהָ הַנְּקִבָה

לְתִי רְפוּיָה בְּרִין בַּל הָאֵה נְקִבָה כְּמוֹ חִיה

דְּעָה אֲכַלְתָּהּ פְּקֻדְתוֹ כְּמוֹ כְּאִשְׁדָּ נְמַלְתָּ

תַּחֲסֹר תִּי הַנְּקִבָה וְנִבְלַעַת בְּדָגֵשׁ הַתִּי ח

הַבְּתוֹבָה וְהַתִּי וְהַיָּוִי סִימָן הַנִּסְתָּר כְּמוֹ

אוֹתוֹ וְהִיא רְאוּיָה פְּקֻדְתוֹ אֵלָּא שֶׁהַקְּלוֹ

הַמֶּלֶךְ מִפְּנֵי כּוֹבֵד קְרִיאַת הָהָא וּבֶן כְּנוּי

הַנְּקִבָה פְּקֻדְתָּהּ כְּמוֹ וְכַעֲסָתָה צִרְתָּהּ פ

תַּחֲסֹר תִּי הַפְּעוּלַת וּמִשְׁפָּטוֹ פְּקֻדְתָּהּ

דְּתִי וְהַאֲחֻרֹנָה וְהָאֵה סִימָן הַפְּעוּלָה פְּקֻדְת

שְׁמוֹ חֲדִיקַת תַּחַת הַתִּי כִּי הִיָּה כְּבֵר עַל

הַלְּשׁוֹן לְאִמֵּר פְּקֻדְתֶּם וְכוּ אִמְרוּ פְּקֻדְתִּים

לֹא בְּמַחֲתָרִים מִצִּיּוֹתֵי שְׁחָה כְּמוֹ מִצִּיּוֹת

אוֹתָם וּבֶן גַּתִּי וְהוֹ לְפִיָּהֶם כְּמוֹ גַתִּי אוֹתָם

וְכִרְעָה בְּרַעֲתֵינוּ וּבֶן כָּלֶם :

הַבִּינוּיִם

בְּנוּיִם תְּמִיד עֲשָׂה כִּי בִּרְחֵבֵי לְבָנוּיִם

הוּא תְּמִיד שֶׁמֶת הַתֵּאֵר וּבֵל שֶׁמֶת בְּנוּיִ כְּמוֹ

שֶׁכְּתוּב בְּשֵׁעַר הַשְּׁמֹת דְּבָרוֹ דְּבָרוֹ וְכוּ

וּשְׁבַח יִשְׂרָאֵל עֲוֹשֵׁת יִצְרָךְ מִבְּטָן נוֹאֵלִי

חִי אוֹ פְּקֻדְנִי כְּמוֹ וְשֶׁאֵי עוֹשֵׁי נוֹאֵלִים

חֹזְקֵנוּ אֲלֵכֶם קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל אֲנִי הָ עֲצוּרָה

וְנוֹאֵלְךָ אֲבִיר וְעַקְבֹּבֵן כָּלֶם אֲעִפִּי שֶׁלֶךְ

נִמְצָא :

פוקרים תסדר חמס ותשאני הויד שגם
 הוא סימן לרבים כמו אביו ואמו וילדיו
 כל עתה בך יבושו שונאיו חנם את כל א'
 אויביהם אחיכם שונאיכם ונוספה גם הוא
 על שונאיו צפניה צפן רוח וכן כלם :
פוקדת בכל הכנויים התיו דנושה וזה
 יורה שהכנויים מן פוקדת ולא מן פוקרה
 כי אם היתה מן פוקרה היתה התיו רפויה
 כמו כל הא הנקבה שכתבתי כמו שנאמר
 מן משמרת כשמרתו כמו ויעצתו להרשע
 ותגל יולדתך בסגול בעבור ההפסק וכן
 כלם רל כשיבא כף הנמצא בהפסקתמיד
 מה שלפניו בסגול חפרה ילרכם תרשיש
 סיחרתך : **פוקרותיו** הכנויים
 יבאו בשני סימני הרבוי בוד רבוי הזכרים
 ובוי ותיו רבוי הנקבות לא מצאתי פסוק
 לכל אלו הכנויים ואולי המבקש ימצא בהם

הפעולים

וכו' גם הם נקראו בינוניים כמו שהורעתך
 כבר וגם הוא תאר כמוהו ולכן בנוי עשר'
 פקודי כמו בחמורו לא ימלט יראה כל
 זבורך פקודיו כמו אם כהרג הרגיו
 כל פקודכם לכל מספרכם

פקודים פקודים פקודיו פקודי פקודים
 או פקודימו פקודיכם פקודיניו פקודיה פקודיהן פקודיכן
 פקודה פקודתו פקודתך פקודתני פקודתם או פקודת'מו
 פקודתכם פקודתניו פקודתה פקודתך פקודתן פקודתכן :
 פקודות פקודותיו פקודותי פקודותם או פקודות'מו
 פקודותיכם פקודות'ניו פקודותיה פקודותיך פקודותיהן :
 פקודותיכן :

פוקרים פוקריו פוקרין
פוקרי פוקריהם או
פוקרמו פוקריכם פוקר'ינו פ
פוקריה פוקריך פוקריהן
פוקריכן פוקרת פוקרתו
פוקרתך או פוקרת'ך
וכן כלם פוקרת' פוקרתם או
פוקרת'מו פוקרת'כם פוקרת'ניו
פוקרתה פוקרתך פוקרתן פ
פוקרתכן פוקרות פוקרותיו
פוקרותיך פוקרותי
פוקרותיהם פוקרותיכם
פוקרות'ניו פוקרותיה פוקרותיך
פוקרותיהן פוקרותיכן :

הפעולים

פקוד פקודו פקודך פקודי
פקודם פקודכם פקודנו פקודה
פקודן פקודיכן :
פקודים פקודים פקודיו פקודי פקודים
 או פקודימו פקודיכם פקודיניו פקודיה פקודיהן פקודיכן
 פקודה פקודתו פקודתך פקודתני פקודתם או פקודת'מו
 פקודתכם פקודתניו פקודתה פקודתך פקודתן פקודתכן :
 פקודות פקודותיו פקודותי פקודותם או פקודות'מו
 פקודותיכם פקודות'ניו פקודותיה פקודותיך פקודותיהן :
 פקודותיכן :

הצווים

פקוד פקדהו או פקרו ופקדני

פקדם פקדנו פקדה

פקדן אשר הם על משקל פעול

הם בחטף קמץ ואשר הם על

משקל פעל הם בשבא קום

משחהו שמעני ארתי פרעהו

אל תעבור בו .

פקרו פקדוהו או פקדוהו

פקדוני או פקדוני

וכן כלם פקדום פקדונו פקדוהו

פקדון

פקדי פקדיהו או פקדיהו

פקדיני פקדים פקדינו

פקדיה פקדין בחטף קמץ או

בחירק .

פקודנח חבורו בחבור פקדו

ואין הפרש בכנויים

בין זכרים לנקבות .

המקור

הצווים

הם תמיד לנכח כמו שכתבתי לכן כל

כנויי הצווי ששה : פקדן כמו וקבנו לו

משם זכרנוה שמרנו אל כמו עורנו אלה

ישענו כתבה על לוח אתם : ואשר הם

על משקל פעל וכו' פי' לפי שעיין הפעל

גרונית יבאו בקמץ תחת העין קרבה נפשו

נאלה סערנו בחנניה פקדוהו כמו דדפי

ותפשוהו תפסום תיים ויאמר שממיה ולא

מצאתי עור פסוקי בצחיים : פקודנה כתבו

קצת המרדקקים שטוב להפריד הכנויים

במלות עורפת כגון פקודנה אותו פקודנה

אותי אותה אוחנו אותה אותן כדי להבחין

בין זכרים לנקבות וכן עשו העבר במלת

פעלתן וכן באותן במלת תפעלנה :

המקור

וכי' לפי שהוא מקור הפעולות כמו שנקרא

שם הפועל לפיכך יבאו בו כלי הכנויים

כמו אחרי קברו את אביו בשכבך ובקימך

באמרו לרשע אל פקדני כמו הלהרנני

אתה בשטרם עקנרוב בעברכם את ה

הירדן עד עברנו לעברה ולשמרה .

פקודנח כמו ליחמנה במקלות עובך

את ה' שמרו את עתבאנח בואספת הא פ

כמו בואן : ונמצא בחירק וכו' לפי

שהן מן פעל וכן בפתחי את קברותיכם

אחרינפלו והדומין להן :

פקוד

חבורו בחבור פקוד מהצווי וחבורו עישרה וכלם

בחטף קמץ ונמצא בחירק בבגרו בה : איתן

אֵתָן

אֵתָן

אֶפְקֹד

אֶפְקֹד אוֹ אֶפְקֹדָהוּ

אוֹ אֶפְקֹדְנָהוּ אוֹ

אֶפְקֹדְנוּ סָדֵגֵשׁ אֶפְקֹדְךָ אֶפְקֹדִים

אוֹ אֶפְקֹדְמוֹ אֶפְקֹדְכֶם אֶפְקֹדָה

אוֹ אֶפְקֹדְנָה כְּרֵגֵשׁ אֶפְקֹדְךָ

אֶפְקֹדִין אֶפְקֹדְכֵן

יֶפְקֹד יֶפְקֹדוּ אוֹ יֶפְקֹדְהוּ אוֹ

יֶפְקֹדְנוּ סָדֵגֵשׁ אוֹ

יֶפְקֹדְנָהוּ יֶעֱרְנָהוּ כִּאִישׁוֹן עֵינָיו

יֶפְקֹדְךָ יֶפְקֹדְנִי יֶפְקֹדִים אוֹ

יֶפְקֹדִים יֶפְקֹדְכֶם יֶפְקֹדְנוּ יֶפְקֹדָה

אוֹ יֶפְקֹדְנָה כְּרֵגֵשׁ יֶפְקֹדְךָ

יֶפְקֹדִין יֶפְקֹדְכֵן

תֶּפְקֹד תֶּפְקֹדוּ אוֹ תֶּפְקֹדְהוּ

אוֹ תֶּפְקֹדְנוּ כְּרֵגֵשׁ

אוֹ תֶּפְקֹדְנָהוּ תֶּפְקֹדְנִי תֶּפְקֹדִים

אוֹ תֶּפְקֹדְמוֹ תֶּפְקֹדְנוּ תֶּפְקֹדָה

אוֹ תֶּפְקֹדְנָה כְּרֵגֵשׁ תֶּפְקֹדִין

נֶפְקֹד נֶפְקֹדוּ אוֹ נֶפְקֹדְהוּ

אוֹ נֶפְקֹדְנוּ כְּרֵגֵשׁ

נֶפְקֹדְךָ נֶפְקֹדִים אוֹ נֶפְקֹדְמוֹ

נֶפְקֹדְכֶם נֶפְקֹדָה אוֹ נֶפְקֹדְנָה

אֶפְקֹד

כְּנוּיָה : אוֹ אֶפְקֹדוּ

הַנּוֹדֵגֵשׁ וְכֵן כָּל נֶגֶן

נֶגֶן וְיוֹ בְּנוֹי הַמְדַבְּרִים

בְּעֵדִים הֵיאָרְפָה וְזֶמֶה שְׁלֵפִי בְּעִירֵי וְזֶה

מִה־שְׁלֵפִיָּה בְּסִגּוֹל כִּמּוֹ כֹּהֵ אֲזַכְּרֶנּוּ :

אוֹ אֶפְקֹדְנוּ נִמְצָא מִן לְכַנּוּיִם הַנִּסְתָּר

הַיְחִיד כִּמּוֹ זִמְמָר עֲלִימוֹ בְּלַחֲמוֹ יִסְבּוֹן

עֲלִימוֹ מִשְׁכִּיל וְנִרְאָ לֹו שְׁלֵא נִמְצָא עוֹד זֶה

זוֹלָתִם כִּי כָלֵם לְכַנּוּיִי הַנִּסְתָּרִים כִּמּוֹ

תְּבִיאֵמוֹ וְתִטְעֵמוֹ וְכֵן רַבִּים כִּי הוֹוִין הֵם

זוֹסְפוֹת וְהָרִי הוּא כִּמּוֹ תְּבִיאִים וְתִטְעִים

אֶפְקֹדְךָ כִּמּוֹ כִּי לֹא אֶעֱזֹבְךָ אוֹ אֶפְקֹדְנָה

כִּמּוֹ לִילָה וְיוֹם אֶעֱרְנָה אֶסְפֵּרִם מַחֹל יִרְגֹּז

יֶפְקֹד וְכֵן בְּנוֹיָיו עֲשָׂה כִּמּוֹ יֶפְקֹדָה

אוֹיְבֵי יִרְדְּפוּ הֵן יִשְׁמְרֶהוּ וְיַחֲיֶהוּ וְלֹא

יִשְׁמְרֶנּוּ כִּי יִגְשֶׁךָ יִשְׁקֵלְנִי כִּמּוֹ אֲזַנִּי צֶדֶק

לְמִי הֵם וְיִשְׁפֹּכֶם פֶּן יִפְנְעוּ וְיִשְׁנֹאֵה אִמְנוֹן

אוֹ יִמְנְעֵנוּ בְּתוֹךְ חֲבוּ : תֶּפְקֹד כְּנוּיָה

שֶׁשֶׁה כִּבּוֹ וְרִשְׁתּוֹ אֲשֶׁר טָמֵן תִּלְכְּרוּ אוֹ

תִּתְקַפְּהוּ לְנֹעַח וּמֵן הַכִּבְכִּים תִּרְמַסֶּם אוֹ

תִּסְלַאמוּ נַפְשֵׁי אֵל תִּשְׁכַּחְנוּ לְנֹעַח :

תֶּפְקֹדָה הֵיאָה בְּמִפְיָךְ כִּמּוֹ וְיִמְצָאֵה

בְּלֹאךָ אֲבֵל דִּינָה הִיָּה לְהוֹת וְיִמְצָאֵה

כִּמּוֹ וְיִתְקַעָה בְּבִטְנִי כִּאֲשֶׁר כִּבְרַתְּ כִּתְבִתִּי

בְּמִלַּת יֶפְקֹדָה : אוֹ תֶּפְקֹדְנָה כִּמּוֹ תִּשְׁמַעְנִי

וְנִטְשֵׁתִי : נֶפְקֹד כְּנוּיָה שְׁמֵנָה לְבוֹ

וְנִמְכַרְתִּי : יֶפְקֹדוּ כְּנוּיָה עֲשָׂה וְיִקְחוּהוּ

זֶשְׁלִיכּוּהוּ וְיִלְכְּדוּהוּ יִשְׁאוּמְרִים כִּי הוּוּ

זוֹסְפֵת וְהוּא כִּמּוֹ לְכַדּוֹן וְהוּא נִכְוֵן אֲשֶׁר

לֹא יִדְעֵתִי שְׁאֲלוֹנִי יִסְתַּבּוֹן צַעֲרֵי הַצֹּאן

בְּדִשׁ גִּפְקוֹד נִפְקֵרְן נִפְקֵרְכֵן :
יִפְקְרוּ יִפְקְרוּהוּ אוּ יִפְקְרוּנוּ
כְּמוֹ עֲנֹתָיו לְכַרוּנוּ
יִפְקְרוּךְ יִפְקְרוּתִי יִפְקְרוּם אוּ
יִפְקְרוּמוּ יִפְקְרוּכֶם יִפְקְרוּנוּ
יִפְקְרוּהוּ אוּ יִפְקְרוּנָהּ בְּחַרְשָׁה
יִמְצְאוּנָהּ יִפְקְרוּךְ יִפְקְרוּן
יִפְקְרוּכֵן :
תִּפְקְרוּ תִפְקְרוּהוּ תִפְקְרוּנִי
תִּפְקְרוּם תִּפְקְרוּנוּ
תִּפְקְרוּהוּ תִפְקְרוּן :
תִּפְקוֹד לְגִקְבַּה גִסְתֵּרֶת חֲבוּרוּ
בְּחֲבוּר תִּפְקוֹד לְזַכֵּר אֶלֶּא שׁ
שֶׁהוּא שֶׁשָׁה וְזֶה עֲשֶׂרֶה :
תִּפְקְרִי תִפְקְדִיהוּ תִפְקְרִינִי
תִּפְקְרִים תִּפְקְרִינוּ תִּפְקְרִיהוּ
תִּפְקְרִין :
תִּפְקוֹדָנָה לְנִמְצְאוֹת וּלְנִסְתָּרוֹת
חֲבוּרוּ בְּחֲבוּר תִּפְקְרוּ : וְזֶה
בְּדֶרֶךְ לְכָל בְּנוֹי שְׂאֵר הַבְּנִינִים :
בְּנוֹי הַפְּעוּלִים הוּא אֶתְהָ אֲנִי

ובעלוד בנד בכלם העין קמוצה מפני
 אות הגרון וכן הדין בכל בניוים כשעין
 הפעל גרונית פן יפגענו ממלאימו ודומיהם
 תפקדו כע"ז ששה כמי ששת ימים
 תלקטוהו אל תראוני תפקוד וכולי
 שהוא ששה לפי שהוא לנמצא וזה עשרה
 לפי שהוא לנסתרות : תפקדי כע"ז
 ששה ולא ידעתי להם פסיקי תפקודנה
 וכו' אלא שלנמצאות הם שמונה ולנסתרות
 עשרה כתבור תפקדו כמו ואמהתי לוד
 תחשובני שהוא לנסתרות כאלואמר ת
 תחשובנה אותי וכן ומחשבותיך תוכיחוך
 לנסתרות כמו תוכחנה אותך אבל לנמצאות
 לא נמצאו כע"ז בפסוק רק אומרים על
 דרך הסכרא ובבר כתבתי במלת פעלוה
 שמיב להפירד הבנויים ולומר תפקודנה
 איתי אותו אותם אותנו אותה אותן אתכן : ו
 וזה הדרך וכו' כבר כתבתי שלא יבאו
 בניוים רק על הבנינים הפועלים שהם
 הקל ופעל הדגוש והפעיל והמרובע ולא
 בבנינים הפועלים שהם הנפעל ופועל
 והופעל והתפעל והטעם כי הבניי מורה
 שהפועל פועל בזולתו ואלו הבנינים ה
 הפעולים אין הפעולה יוצאת מהם לזולתם
 רק הם עצמם הפעולים כמו שהורעתך
 כבר ולכן לא יתכן בהן בניו ומטעם זה
 לא יבא גם כן בניו בכל פעל עומד כמו
 הלך ישב עמד ודומיהן לא תאמר הלכו
 ישבו עמדו וגם מטעם זה לא ימצא מהם
 פעול כמו שכבר הורעתך : סליק

או אֲנִי רַם אֲתֶם אֲנִי חֲנוּ אוּ אֲנִי הִיא אֶתְהָ אֲתִן : כְּנוֹי
הַפְּעוּלִים אוּתוּ אוּרְךְ אוּתִי אוּתֶם אוּתְנוּ אֶתְכֶם אוּתְהָ אוּתְךְ

אֶתְּנֶנְךָ אֶתְּכֵן : בְּנֵי הַמּוֹרִים עַל הַקֶּנֶן אֵלָיו אֵלֶיךָ אֵלֵי
 אֵלֵיהֶם אֵלֵיכֶם אֵלֵינוּ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ אֵלֶיךָ
 אֵלֶיכֶם אֵלֵיכֶם אֵלֵיכֶם לֵי לֵהֶם לֵבֶם לֵנֹו לֵה לֵךְ לֵהוֹן לֵכֶן : וְאֵלֶּה אֵת
 כְּשֶׁזָּכָא רְגוּשָׁה עֵם הַבְּנוּיִם תִּשְׁמַשׁ שְׁמֵי שָׁעַם אֶתְּנֶנְךָ אֶתְּנֶנְךָ
 אֶתְּכֵם אֶתְּכֵם אֶתְּכֵם אֶתְּכֵם אֶתְּכֵם : סְלִיק

השער בגדר השיר

הנמי זאת המלאכה גררו השיר בשהוא מאמר מתיחס נקט קצת
 בקצתו מודיע כוונת המדבר במלות קצרות ערבות שקולות ו
 ואחרים נדרוהו בשהוא דברים מחוברים כולל חבורם ערך ומליצה וכונה ומשקל ..
 ושני אלה הגרמים כונתם אחת וביאור זה הוא שלא נסתפק במלאכת השיר לדבר ב
 בלשון מדוקדק כמו שנעשה זה בשאר הדברים המודיעים בית אומרם אבל גם
 שיהיה הרבור בו בלשון מולץ ערב וקצר ולא זה בלבד אבל שיהיה הרבור בו במשקל
 רצוני שיש לנו לשקול כל תנועותיו השלמות והבלתי שלמות ושתהינה בבית אחד
 מבתי השיר שוות לאשר תהינה בשאר הבתים ולא זה בלבד אבל גם שתהינה התנועות
 שוות הבית בדצי הבית הראשון לבאות בחצי הבית השני ובמו שחרע ולא זה בלבד
 אבל גם שתתנועה האחרונה מכל בית ובית תהיה מאותו מוגבלות והוא הנקרא אצלם
 חרון והאותיות האלה תקראנה אותיות החרון והמשל שראוי לך אם תשים בכסף
 הבית הראשון ארון תשים בכסף הבית השני גרון ובכסף השלישי חרון וכן עד תומם
 תנועת רון באחרונה. הנהזה פירוש אלה הדברים : וכבר ידעת בראשון מספר המופת
 מאי זה מין הם אלה הגדרים ואם ראוי להקרא גדרים

השער בשמות אשר הסכימו עליהם אנשי זאת המלאכה ואמנם ה
 השמות אשר הסכימו עליהם בעלו מלאכת השיר
 הם אלה תנועה יתר דלת סוגר בית פסוק שירה שיר פשוט .. שיר מורכב
 שיר קשור שיר חרוז שיר מחולק שיר עובר שיר ראוי שיר כשוכב וביאור אלה
 השמות כפי מה שאמר כבר ידעת שהתנועה אצל בעלי הלשון הוא בלאות שמהיה
 נקודה באחת מהן מלכים וכבר ידעת אותם : והיותו הוא כל שאו מונע עם איו ת
 תנועה מהתנועות עמו כמו מלת שבור דרך משל כי יקרא לתנועת שבור יתר ואם
 תהיה במלה תנועה נוספת כבלת גברים יקראו לזאת המ' מורכבת מיתד ותנועה ו
 ושוה הוא אצלם שתהינה אותיות החר שתיים או שלש או ארבע אחר שאין מהם נקוד

גמיה ניספת על השוא והתנועה הבאה אחריו כמלת בק או לך שהיא בת שתי אותיות
או מלת בכל שהיא בת שלש או מלת שמור שהיא בת ארבע כל אלו הם אצלם שוות
וכבר ידעת כי בשתבא היו המשמשת על אותיות השפה שהם בנימך במקום השוא
שהיתה היו ראויה להנקד בו תנקד או בשורק והנה דין זה בשורק הוא דין השוא ש
העצמו ועם איו תנועה עמו יקרא יתרגם כן כי שוה הוא אצלם מלת ופרו כמלת ורבו
והנה מלמעט בשורק הונו הבא אחר אות שלפניו בשורק הבא בשם רב ובן שוה לא
יבא במקום שבא כמו שידעת ולא תמעה לשמו מקום שא לעשות ממנו יתר וכבר
ידעת שהאותיות הגרוניות הנקדויות בשוא ופתח או בשוא וסגול או בשוא וקמץ שונים
להנקד בשבא לברו אם לא היו גרוניות ולפי זה יעשו יתר מהשוא האה המרכב כמו
שיעשוהו מהשוא הפשוט ויקראו לתנועות מלת אמת יתך וכן לתנועות אני וכן לתנועות
חלי ושוה אצלם לקרא מלת גברים כמלת אמרים או עבדים או אמונים לכל אלו
אמרו שהן מורכבות מיתר ופתנועה ודלת יקראו לחצי הראשון מהשמה הנחלקת
מהחרוץ וסוגר הוא החצי השני מהשמה ולשת הדלתות רצוני הדלת הראשונה
והסוגר מחוברים יקראו בית המשל בזה מהמשורר רבינו האי ול שמע קוליאשר
שמע בקולות וחאל זה כקבל זה תפלות שהחצי הראשון מהשמה הוא יקראו
דלת ולחצי השני סוגר ולחבורם רצוני השמה בכללה יקראו בית ופסוק יקראו השור
אשר הוא פחות מעשרה בתים ושירה היא כשהיו בו עשרה בתים או יותר ושיר פשוט
יקראו כל שיר אשר לא יבא בו שוא נע אלא כל תיבותיו הן תנועות כמו כה ששורר רש
בן גבירול בתפלתו יסכן גבר כי בה למדיו שרוזכות הנך דאה שאין שוא נע באחת
מאלו התיבות ושיר מורכב יקראו כל שיר יבאו בו יתדות ותנועות כמו שהוא בחלק
הרביעי מן השירים והמשל בשמע קוליאשר תראה בו יתדות ותנועות ועוד תדע
מאיה מן מיני השיר ההוא ושיר קשור יקראו כל שיר שלא יבא אות החרוץ כי אם
באחרית כל בית מכתיו כמו שהוא ברוב השירים ושיר חרוז יקראו כל שיר שתבא
אות החרוץ בסוף כל דלת מדלתותיו כמו מה ששורר הראב"ע בספר יסוד מורא אחד
כלי ראשית הכל מלא הודו אך הוא מהולל על פי איש להגידו וכן בשאר הבתים :
ושיר מחולק יקראו כל שיר שיבאו בבתיו הפסקים רבים ובסוף כל הפסק מהם תבא
אות החרוץ כמו מה ששורר בו בן גבירול בשמור לבי מענה היה במאר נענה ירא
האל ומנה דבריו השירים : ודע שאות החרוץ כבר תהיה אחת לבר וכבר תהינה
שתיים וכבר תהינה שלש והמשל בזה שאתה כבר תשים בסוף חרוז אחד ברד ובשני
נחמד ובשלישי אבר וברביעי גלעד הנה אות החרוץ בכל אלה היא הדלת ולשיר
בוה יקראו המשוררים שיר עובר רצונם בזה שיעבור בין שאר מיני השירים ואם א
אינו בכל כך הגון ובשתבאנה שתיים אותיות מתדמות ומנועות בסוף החרוץ יקראו או
לשיר הזה שיר ראוי רצונם שלעולם בשירים הנאותם לשמוע יש להם לבא ב
בשתיים אותיות מתדמות בסוף החרוץ והוא כמו פי ששורר בחרוץ אחד ושמור ובשני

לאמר ובשלישי לנמור שהאמיות המונעות בכל השלשה כסופם הם המם והישי
 ובשתבאנה שלש אמיות מונעות ומתרמות בסוף כל חרוז או יקרא השיר שיר משובח
 כמו אם שירר איש בחרוז אחר דברים ובשני גברים ובשלישי קברים ושיר כזה
 הוא מעט המציאות כי אם יבא בבתים מעטים והנה ראוי הוא רבוי המציאות וה
 והעובר לא יעבור אצל גדולי המשוררים ועוד יש לדעת שיש אותיות שהן
 קרובות במוצאם ורבים לא יבדלו במבטאן ושיריהם הם חושבים לעשות אותיות
 החרוז מהן והוא טעות נמור אצל בעלי המלאכה הזאת כי לא יעבור אצלם לשום ד
 בחרוז אחר סובה בכף ובשני צוקה בקוף ולא האחר מצא בערי ובשני כסה בסמך
 אבל יעבור אצלם שהם בקאים בתנועות להמיר התנועות שהן קרובות מאד במבטא
 כמו תנועת החולם והשורק אצלם ולכן עכור אצלם לכתוב בחרוז אחר חיות ב
 בשורק ובשני תכרות בחולם ואצלנו הואיל ואין אני בקיא ס במוצא אלו התנועות והן
 סוברלות אצלנו בהבדל גדול אין ראוי לעשות כן ואחר שכבר ידעת כל השמות
 אשר הסכימו עליהם אנשי זאת המלאכה נעתק למיני השיר

השער במני השיר

המינים אשר הסכימו עליהם בעלי מלאכת השיר לשורר בהם רבים
 המין הראשון מהם היא השיר הפשוט והוא נקרא כן לפי שאין בו שוא מתנועע
 כמו ששורר בו החכם הכולל דוד אבן יחיאל נע על המורה

אֲשֶׁר־יֵאָרֵם שׁוֹמֵעַ לִי לְשִׁקּוֹר עַל דַּלְתוֹתַי יוֹם יוֹם
 וכן הרמבם על המורה

רֵעֵי הוֹלֵךְ לַנְּחוֹת דָּרֶךְ יוֹשֵׁר לְסִלּוֹל אֶת מַסְלוּלָהּ
 המין השני הוא מירכב הרכבה מעוטה והוא מיתר וארבע תנועות כמו ששורר
 הראבע

גִּדּוֹר חֹסֵד אֹנִי וְהִבְהִיל רַעֲיָתִי וַיִּשֶׁת פִּי וְלִשׁוֹנִי אֲסוּרִים בּוֹיָקִים
 המין השלישי הוא מירכב מיתר וד' תנועות ויתר שתי תנועות כמו שהוא שקל הקדש
 בְּשֵׁם אֵל חַי הַגִּיּוֹן לְשׁוֹנֵנוּ בְּעוֹד רוּחַ חַיִּים כְּאִפְנוּ
 וכמו מה ששורר בו הראבע

כְּדוֹם גִּלְגַּל יִסּוֹךְ עָלַי מַעֲנַל שְׂמַךְ יֵגַל אִיוֹם וְגַם נִרְגַּל

המין הרביעי הוא מורכב מיתר ושתי תנועות ויתר ושתי תנועות ויתר ותנועה
והוא על משקל מה ששורר בור' אברהם בררשי בלמודין שלו

לך אלי בגלגלי זבולי גדלה לא אנדלך בדגלי

ומזה המין גם כן בקסת שמע קילי ואלרי אל תריני כמעלי ויינרך כל תאוטי

והמין החמישי הוא מורכב מיתר ושתי תנועות ויתר ושתי תנועות והוא כמו
מה ששורר בור' שלמה בן גבירול בבקשה אחת

תבורך יה ארון עולם בפני כל היצור כלם

ומזה המין הוא לך אלי תשוקתי גם בקסת ארון עולם אשר מלך וזולתם

והמין השישי הוא מורכב מיתר ותנועה ויתר ושתי תנועות ויתר ותנועה ויתר
ושתי תנועות כמו מה ששורר בו הראבע ול

בשם אל אשר יצר והעוז לאמרו תמי וערך ויצר כל וכלה
פעולותיו

ומזה המין הוא מה ששורר שלמה בן גבירול בבקשה אחת אמר

אמת אל אמת אתה ואם לא ראיתך ואולם סרוב טובך
בכל עת חזיתך

המין השביעי הוא מורכב מיתר ותנועה ויתר ותנועה וכן עכ' תומס והוא כמו
מה ששורר בו בן גבירול והוא אמרו:

שבחה בחבי ושירה בערבי אתנה למלכי בפתר ואימה

ומזה המין הוא גם כן אשר עדתי ולמאר עניה ואפקיד נתי ורבה שאיה

והמין השמיני הוא מורכב כתנועה ויתר ושתי תנועות ויתר ותנועה והוא
על משקל מה ששורר בורש בן גבירול בהיותו מקונן על ר' האי הואן ול

נגרעה קרן עדינה היא גברת כל מדינה

ומזה המין הוא מה ששורר בו הראבע והוא כל אשר מעשיו עצומים סקל הקרש

המין השיעי הוא מורכב משתגנועות ויתר ושתי תנועות ושתו תנועות
ושתי תנועות והוא כמו מה ששורר החכם ר' יהודה אבן יחיא
אל אל אשר ברא כל יש אשר נברא קדמון בלי חברה אליו
תשובתי

זמנה המין הוא מה ששורר בורש בן גבירול בשחר אבקשך וזולתו רבים
והמין העשירי הוא מורכב משתי תנועות ויתר ושתי תנועות ושתי תנועות
ויתר ותנועה והוא על כשקל פומן

אמנם לברך שם נורא ועילום עמי בשיר קומוזלכו לשלום
זמנה המין מה ששורר הראבע בבקשת כי אשמרה שבת אלי שמרני

המין היא הוא מורכב משתי תנועות ויתר ושתי תנועות ויתר ושלוש תנועות
כמו מה ששורר בו הרב ר' יוסף בן יחיא מקתנן על הרשבא ול

קרחת להרחיב כנשרים שרים חושו ותחת שיר אמרים מרים
אחר בן בשאר הבתים הטיל יתר על הדלת הראשונה והכוגר עזב במשפמי

ומנגנים תנים מקום מגים תנו יענה תסוכב ביערים ערים

חמין היב הוא מורכב משתי תנועות ויתר ותנועה ויתר ותנועה והוא כמו
מה ששורר בורש בן גבירול בצאתו מסרקטא והוא אמר

נחר בקראי גרוני רבק לחכי לשתני

וחמין חנג הוא מורכב משתי תנועות ויתר ושתי תנועות ויתר ושתי תנועות
תנועות והוא כמו מה ששורר בורש שלמה בן גבירול בשיריז

נפיש אשר עלו שאותיה אנא תשלח רעיוניה

והמין הלי הוא מורכב משתי תנועות ויתר ושתי תנועות ויתר , זהו כצ
מה ששורר בו ד שלמה בן גבירול בשיר אחר משיריו

מה לך יהודה השבי רומה במלך בשבי

והמין המו הוא מורכב משתי תנועות ויתר וארבע תנועות כמו מה ששורר
בו הראבע זל ביום שמחת פורים

קומה אלקים עזרתה ליוענה בעזרתה

והמין חין הוא מורכב משתי תנועות ויתר ותנועה ויתר אך בסוף החרוז ושי' מק'
היתר האחרון תנועה והוא כמו ששורר בו יהודה הלוי כשנכנס לירושלים

ציון הלא תישאלי לשלום אסיריך דורשי שלומך והם יתר עזריך

וזוה המין גבר אשר דת וחק חרות עלי לבו ישמח וישיש בנבור עת שלוף חרבו

והמין חין הוא מורכב משתי תנועות ויתר ושתי תנועות ויתר ושלוש תנועות ה
והוא מה ששורר בו הרמבם זל ביום הכפורים

עת שערי רצון להפתח יום בו אהי בפפי לאל שומח

המין היח והוא הקשה שבכלם והוא מורכב מתנועה ויתר תנועה ויתר
עו תוכו כמו מה ששורר בו שלמה בן גבירול זל

אדרשה חסדך פי אני עבדך אערוך נגדך מהלל נחמד

וזה המין לקשיו מעט שישוררו בו וראוי שתדע שזאת החלוקה למיני השיר איננה
מה שעשו חכמי השיר בעצמה כי הם חלקו השיר לסינים והכניסו תחת סוג מהם
מינים אבל ראיתי החלוקה הזו ויתר נקל : ובכאן נשלט מה שראיתיהו מספיק
לפי כוונת הקצור תהלה לאל יתעלה אמן :

אם ת חפוז להיות בדקרוק תמים
שים ל בכך ולמוד להבין מעמים

תם ונשלם שבה לאל בורא עולם

זֶרְקָא שְׂרֵי מִנַּח פּוֹר גְּדוֹל קִדְוֵי
פְּרָה תִּלְשָׁא תִרְסָא מִפְּסִיק
דְּבִיעַ שְׁלֵשֶׁלַת קִדְמָא אִזְלָא
זִקְף גְּדוֹל זִקְף קִטָּן שְׁנֵי גְרִישֵׁן
תְּרִין חוּטְרִין דְּרִגָא תְּבִיר טְרַחָא
מֵאֲרִיךְ שׁוֹפֵר עֵלּוּי שׁוֹפֵר הַפּוֹךְ
שׁוֹפֵר יְתִיב שְׁנֵי פִשְׁטִין מִקְּפֵי א
אֲתַנַּח יֶרַח בֶּן יוֹמוֹ גְּרִשְׁסוֹף פְּסוֹקֵי

אֵפֶי כִּי קוֹוֵר שְׁעִים לֵאבְרֵי אֲבֵרְךָ אֵת
הַשְּׁלֵאנְתֵּי טְרַף לִשְׁנֵיהֶם תִּם

אמר שמואל

בראותי מאמר רבותינו ז"ל מרבה ספרים מרבה חכמה
כי ברבות הספרים ירבו לומדיה ותועלת המגיע לאדם
מצד הרקרוק וכו' הוא כמלמד ושבת כוסר לכל מי שירצה לדבר בלי טעות וכלי
שבוש : ולכן קמתי בה ושמתי מנמת פני להדפיס הספר הזה כדי שיהיו כל
באי העולם יודעי לדבר לשון עברי מרוק הטוב ועשיתי אותו כלי שמרוסונקי מ
מכל פסולת וכל הטעויות שנמצאו בהעתקה שהם המונים המונים מכמה מיני
טעויות ושבושים משונים זו מזו מספרם מרוב לא יחקר בלם החרמתי וכל מוס בקרשוי
המלתי : ואתן שבת והודאה לאל יתעלה שנתן בי כח להדפיס הספר
הזה הוא ברחמי יתן בי כח להדפיס חבירים אחרים : אמן

72159

~~ספר~~
~~החוק~~
~~המורה~~
~~המורה~~
~~המורה~~
~~המורה~~

על ידי זמן הצורה
המורה

המורה

המורה

המורה

המורה

המורה

המורה

המורה

המורה

המורה

המורה

המורה

המורה

המורה

המורה

המורה

המורה

המורה

המורה

המורה